

Quickscan Wet natuurbescherming

**Schaangedennen
Prolander**

21 september 2023 - Public

Contactpersoon

M.G.
Adviseur ecologie

Arcadis Nederland B.V.
Postbus 63
9400 AB Assen
Nederland

Inhoudsopgave

1	Inleiding	5
1.1	Aanleiding	5
1.2	Leeswijzer	5
2	Projectgebied en ingreep	6
2.1	Huidige situatie	6
2.2	Voorgenomen ingreep	13
2.2.1	Voornemen	13
2.3	Afbakening effecten	15
3	Wet natuurbescherming	16
3.1	Gebiedsbescherming	16
3.1.1	Methode	16
3.1.2	Ligging	16
3.1.3	Effecten	17
3.1.4	Conclusie	17
3.2	Soortenbescherming	17
3.2.1	Methode	17
3.2.2	Aanwezigheid beschermde soorten	17
3.2.3	Effectbeschrijving	28
3.2.4	Toetsing	30
3.2.4.1	Beschermingscategorieën relevante soorten	30
3.2.4.2	Vrijstelling algemeen voorkomende soorten	30
3.2.4.3	Overtreding verbodsbepalingen	30
3.2.5	Vervolg	32
3.2.6	Mitigerende maatregelen	32
3.2.7	Soortgericht onderzoek	33

3.2.7.1	Kleine schorseneer	33
3.2.7.2	Vleermuizen	33
3.2.7.3	Das/boomarter	33
3.2.7.4	Eekhoorn	33
3.2.7.5	Steenarter	33
3.2.7.6	Grote bosmuis	34
3.2.7.7	Levendbarende hagedis	34
3.2.7.8	Hazelworm	34
3.2.7.9	Heikikker	34
3.2.7.10	Kamsalamander	34
3.2.7.11	Knoflookpad	35
3.2.7.12	Poelkikker	35
3.2.7.13	Grote vos	35
3.2.7.14	Gevlekte witsnuitlibel	36
4	Natuurnetwerk Nederland	37
4.1	Conclusie	38
5	Conclusie en vervolgstappen	39
5.1	Natura 2000	39
5.2	Natuurnetwerk Nederland	39
5.3	Soortenbescherming	39
Bijlagen		
Bijlage A Wettelijk kader Wet natuurbescherming		41
Bijlage B Locaties waarnemingen		49
Colofon		58

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

Prolander heeft het voornemen om in het gebied Schaangedennen, in de provincie Drenthe, een landbouwgebied in te richten als een goed functionerend onderdeel van het Natuurnetwerk Nederland (NNN, voorheen EHS). Er dient een inrichtingsplan opgesteld te worden om tot een definitief ontwerp te komen. Door de voorgenomen ingreep is mogelijk sprake van negatieve effecten op beschermde soorten of kwalificerende waarden van Natura 2000-gebieden in het kader van de Wet natuurbescherming (hierna: Wnb). Zie bijlage A voor een beschrijving van het wettelijk kader voor deze soorten- en gebiedsbescherming. Prolander heeft Arcadis gevraagd hiervoor een quickscan op te stellen om eventuele effecten op beschermde soorten en gebieden en benodigde vervolgstappen in het kader van de Wnb in beeld te brengen.

1.2 Leeswijzer

In het volgende hoofdstuk is een beschrijving van het projectgebied in de huidige situatie opgenomen, evenals een beschrijving van de voorgenomen ingreep. Hoofdstuk 3 betreft de Wnb, hierin is een beschrijving van de ligging en effecten op Natura 2000-gebieden opgenomen, evenals een beschrijving van aanwezigheid van beschermde soorten met effectbeschrijving en toetsing. In hoofdstuk 4 is een beschrijving van de ligging en effecten op het NNN weergegeven en in hoofdstuk 5 is de conclusie weergegeven. Bijlage A geeft het wettelijk kader van de Wnb en bijlage B geeft locaties van de waarnemingen weer.

2 Projectgebied en ingreep

2.1 Huidige situatie

Het projectgebied is gelegen tussen de dorpen Valthe, Odoorn en Exloo in de provincie Drenthe (Figuur 1). Het projectgebied maakt deel uit van de Hondsrug. De omgeving van het projectgebied bestaat uit het Landal vakantiepark, agrarische percelen en natuurgebieden als het heidegebied Molenveld en het bosgebied Odoornerdennen. Het projectgebied zelf is in deze rapportage opgedeeld in deelgebieden (Figuur 2). Hieronder worden ze kort benoemd:

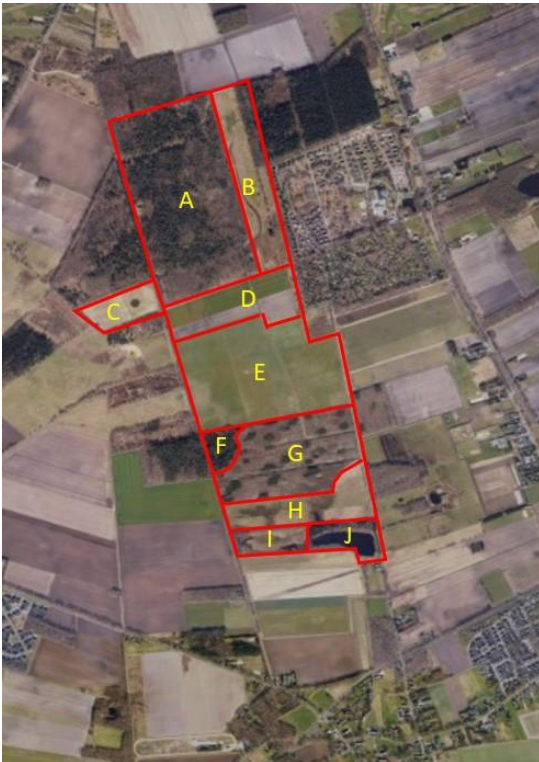
- Locatie A bestaat uit het Hunzebos bestaande uit gemengd bos, droogliggende greppels, aan de rand van het bos ligt een grasveldje met een picknickplek, ondiep plasje en vrijstaande eiken en een linde. Daarnaast lopen er wandelpaden en fietspaden door het gebied heen, ligt er een grafheuvel en een hunebed. Er zijn diverse boom/struiksoorten die er voorkomen, namelijk hazelaar, beuk, wilde lijsterbes, ruwe berk, spar, grove den, zomereik, lariks, zwarte els en hultst. Het bos varieert in openheid en mate van ondergroei. Als ondergroei zijn verschillende soorten te vinden zoals bramenstruiken, varens, paardenbloem, mos, rankende helmbloem, pitrus, hondsdraf en blauwe bosbes. Er komt dood hout voor en omgevallen bomen (Figuur 3).
- Locatie B bestaat uit een open veld met verschillende laag groeiende kruiden, een wadi, meerdere poelen, een bomenrij en een klein bosje (Figuur 4). Er groeit onder andere gewone veldkers, mos, paardenbloem, madeliefje, gewone ereprijs, akkerviooltje en gewone reigersbek. Daarnaast staat er op het veld een clustering van bramenstruiken en langs de wadi staan opkomende boompjes als fijnspar, grove den, ruwe berk, lariks en struiken van eenstijlige meidoorn. De bomenrij aan de rand van het veld bestaat uit vrijstaande eiken en berken en het kleine bosje bestaat uit jonge, smalle ongeveer 2-4 meter hoge berken en wilgen. Er liggen vier poelen die ondiep zijn (ongeveer) met daaromheen begroeiing als bramen, pitrus en wilg (spec.).
- Locatie C betreft een soortenarm grasland op een voedselrijke bodem en een poel (Figuur 5). Een deel van het grasland wordt begraaasd door schapen en er staan twee kapschuren. In het weiland staan soorten als gewoon speenkruid, brandnetel, veldzuring, smalle weegbree, Jacobskruiskruid, akkerviooltje, paarse dovennetel, kleefkruid, hondsdraf, akkerwortel. Om de poel heen is de bodem omgeploegd en ingezaaid met een kruidenrijk mengsel. De poel zelf is vrij groot (ongeveer 35 meter in diameter) en ongeveer 30 cm diep. Aan de rand van de poel bevinden zich waterplanten.
- Locatie D bestaat uit intensieve landbouwakkers en ontwateringssloten (Figuur 6). Op de akkers stonden geen gewassen, maar wel enkele plantensoorten als duinvogelmuur, kleine veldkers, kleine leeuwenklauw, gewone veldbies, veldzuring, zandraket, vogelkers en hondsdraf. De akkers zijn bespoten met gif (glyfosaat) en werden daarna omgeploegd. Om de akkers heen staan akkerranden en dunne, smalle sloten (ongeveer 0,5 meter breed) met een steil talud. Sommige landbouwsloten lagen droog en andere bevatten een dun laagje water. De landbouwsloten bevatten geen waterplanten, maar wel bladeren en algen. In het weiland ligt ook een bredere sloot van 1 meter breed en ongeveer 0,5 meter diep. Deze sloot bevat ook een steil talud en in het water bevonden zich algen en eendenkroos.
- Locatie E bestaat uit intensief beheerde weilanden voor grasproductie met Engels raaigras en enkele plantensoorten als paardenbloem, klaver (rode/witte), vogelmuur, hondsdraf en veldzuring (Figuur 7).
- Locatie F bestaat uit gemengd bos met veel oude beuken en grove dennen (Figuur 8). Het is een droog bos met weinig struikbeplanting, hier en daar zijn varens waargenomen. Er liggen wel wat takkenhopen in het bos.
- Locatie G bevat productiebos met daartussen greppels en een houtopslagplaats met container (Figuur 9). Het productiebos bestaat uit eenstijlige meidoorn, wilde lijsterbes, grove den, eik, gewone esdoorn, gewone es, gewone vlier, hazelaar. Het is een vrij open bos met geen tot weinig lage struiken bestaande uit brandnetels, bramenstruiken, grote berenklauw, gewone veldkers.
- Locatie H bevat voedselrijk grasland, twee poelen ontwikkeld voor o.a. knoflookpad en een smalle bosschage bestaande uit jonge struikachtige wilgen (Figuur 10). Het grasveld bevat planten als pitrus, paardenbloem en hondsdraf. Om de poel heen staat pitrus en pinksterbloemen en op sommige plekken staan jonge wilgen. De poel is nog vrij kaal aan de oevers en er zijn weinig waterplanten in het water. De poel is ongeveer 50 bij 50 meter groot.
- Locatie I bevat verschillende vennetjes (natuurlijk ontstane waterplasjes), verspreid struikjes heide, pitrus, pijpenstrootje en bramenstruiken en een bosschage en aan de randen bomenrijen (Figuur 11). De bomenrijen bestaan uit eenstijlige meidoorn, hazelaar, berk, eik en de bosschage bevat naast de genoemde soorten ook nog hultst, bramenstruiken, brandnetels, paardenbloem, klimop, late guldenroede. Op het droge deel staat verspreid

heide, mos, pijpenstrootje, bramenstruiken, opkomende berken, pitrus en gewone veldkers. Het betreft geen dichte goed ontwikkelde heide, maar vrij jong en verspreid staande heidestruikjes. Het natte gedeelte/de vennetjes bestaat uit ondiep water met aan de randen pitrus en pijpenstrootje.

- Locatie J bevat de ijsbaan waar een knoflookpopulatie zit met daaromheen bosschages (Figuur 12).

Figuur 1. Ligging van het projectgebied (rood omkaderd). Bron: www.streetsmart.nl

Figuur 2. Omkadering van het projectgebied opgedeeld in verschillende deelgebieden.

Figuur 3. Impressie van het projectgebied, locatie A.

Figuur 4. Impressie van het projectgebied, locatie B.

Figuur 5. Impressie van het projectgebied, locatie C.

Figuur 6. Impressie van het projectgebied, locatie D.

Figuur 7. Impressie van het projectgebied, locatie E.

Figuur 8. Impressie van het projectgebied, locatie F.

Figuur 9. Impressie van het projectgebied, locatie G.

Figuur 10. Impressie van het projectgebied, locatie H.

Figuur 11. Impressie van het projectgebied, locatie I.

Figuur 12. Impressie van het projectgebied, locatie J.

2.2 Voorgenomen ingreep

2.2.1 Voornemen

Prolander is voornemens om het projectgebied in te richten ten behoeve van de natuur. Er wordt gekeken naar een aantal doelsoorten, namelijk knoflookpad, kleine schorseneer, levendbarende hagedis, zandhagedis, grauwe klauwier, wielwaal en valkruid. Het project bevindt zich in de ontwerpfase. De precieze werkzaamheden ten behoeve van de inrichting zijn daardoor nog niet bekend. Er is wel een voorlopige schets bekend (Figuur 13).

Werkzaamheden

- Dempen watergang(en)
- Kappen bosschages
- Plaggen van de bovengrond
- Aanleggen nieuwe poelen
- Aanplanten van beplanting

Planning

De precieze planning is nog niet bekend. De verwachte planning is om te starten met de uitvoering na februari 2024.

Figuur 13. Definitief schetsontwerp inrichtingsplan Schaangedennen.

2.3 Afbakening effecten

Als gevolg van bovengenoemde werkzaamheden kunnen effecten optreden. Het overgrote deel van de effecten zal lokaal optreden in het projectgebied of in de directe omgeving van het projectgebied. Enkel het effect van vermesting en verzuring als gevolg van stikstofdepositie kan op grotere afstand tot het projectgebied optreden.

Het gaat hierbij om de volgende effecten:

- Verstoring als gevolg van geluid, licht, trillingen en/of optische prikkels
- Aantasting als gevolg van mechanische effecten (bijvoorbeeld heen en weer rijden)
- Doden en verwonden van dieren (indien mogelijke verblijfplaatsen aanwezig zijn)
- Vernietiging van verblijfplaatsen (indien mogelijke verblijfplaatsen aanwezig zijn)
- Versnippering en/of oppervlakteverlies van leefgebieden of groeiplaatsen
- Vermesting en verzuring (als gevolg van stikstof uit de lucht)

3 Wet natuurbescherming

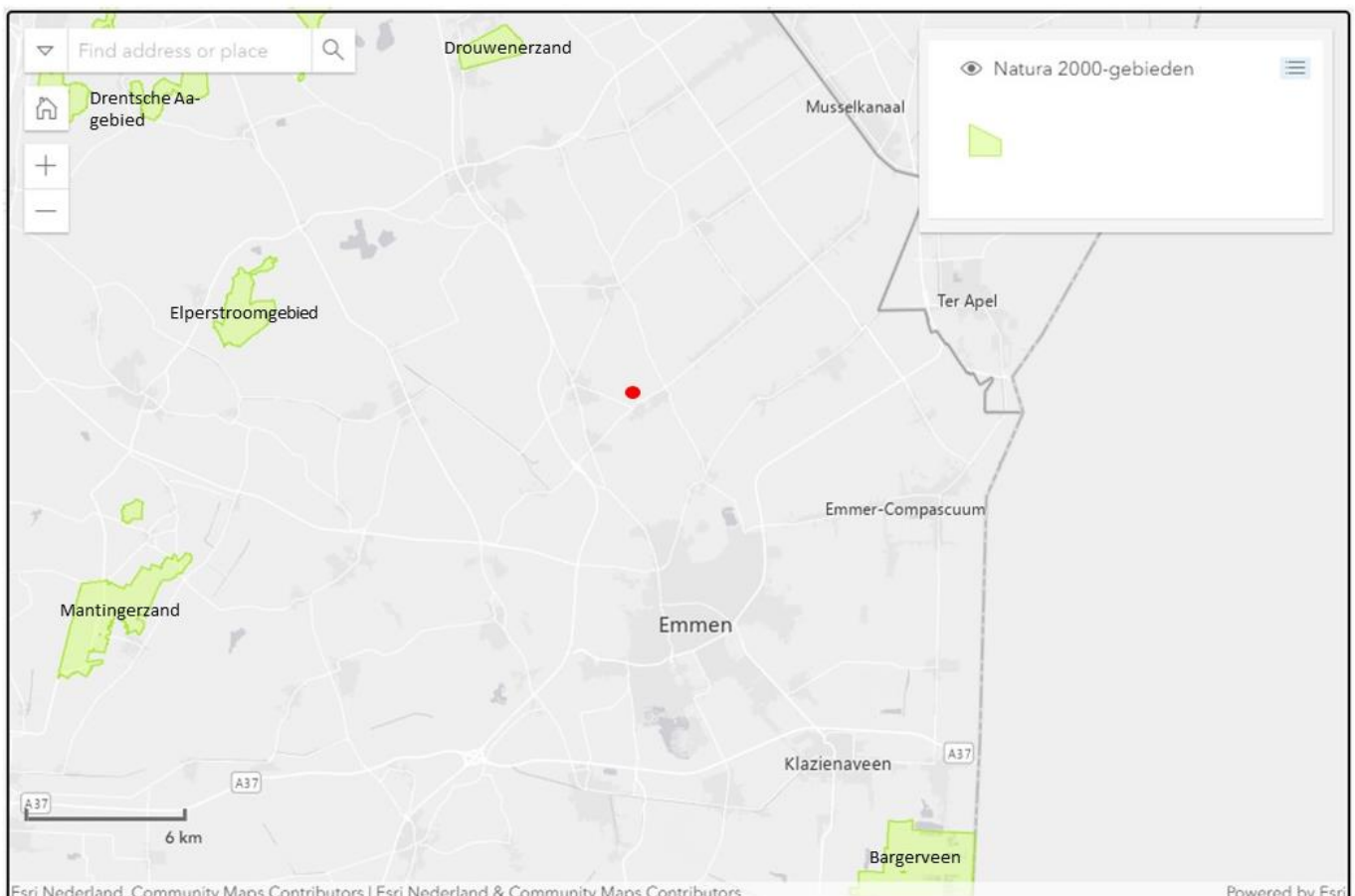
3.1 Gebiedsbescherming

3.1.1 Methode

Op basis van de ligging van het projectgebied ten opzichte van Natura 2000-gebieden en daarnaast de aard van de ingreep, is aan de hand van een bureaustudie bepaald of mogelijk sprake is van negatieve effecten als gevolg van het voornemen.

3.1.2 Ligging

Het projectgebied ligt niet in een Natura 2000-gebied (Figuur 14). Het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied zijn het Elperstroomgebied en Drouwenerzand op circa 15 km afstand, gevolgd door het Mantingerzand en Bargerveen, beide op circa 18 km. Het Natura 2000-gebied het Drentsche Aa-gebied ligt op ongeveer 20 km afstand van het projectgebied. Het Elperstroomgebied, het Drouwenerzand, het Mantingerzand en het Drentsche Aa-gebied zijn aangewezen in het kader van de Habitatrichtlijn. Het Bargerveen is aangewezen in het kader van de Vogelrichtlijn en de Habitatrichtlijn.

Figuur 14. Ligging van het projectgebied (rode stip) ten opzichte van Natura 2000-gebieden (groene arcering). Bron: www.natura2000.nl

3.1.3 Effecten

Het projectgebied ligt niet in een Natura 2000-gebied. Het overgrote deel van de effecten speelt lokaal af in het projectgebied of de directe omgeving. Negatieve effecten zoals verstoring, versnippering of afname van leefgebied en habitataantasting als gevolg van mechanische effecten kunnen daardoor op voorhand worden uitgesloten voor beschermde Natura 2000-gebieden. Het is echter niet uitgesloten dat er enige vorm van emissie optreedt van stikstofoxiden. Wanneer hierdoor stikstofdepositie optreedt in, voor verzuring en vermeting gevoelige Natura 2000-gebieden, kan sprake zijn van negatieve effecten op deze instandhoudingsdoelstellingen van de betreffende Natura 2000-gebieden. Om zekerheid te hebben of sprake is van enige vorm van stikstofdepositie als gevolg van de werkzaamheden en de omvang hiervan, zal een modelberekening in AERIUS uitgevoerd moeten worden.

3.1.4 Conclusie

Het projectgebied ligt niet in een Natura 2000-gebied. Negatieve effecten zoals verstoring, versnippering of afname van leefgebied en mechanische effecten kunnen daardoor op voorhand worden uitgesloten voor beschermde Natura 2000-gebieden als gevolg van de werkzaamheden, met uitzondering van negatieve effecten als gevolg van stikstofdepositie. Om zekerheid te hebben of sprake is van enige vorm van stikstofdepositie als gevolg van de werkzaamheden en de omvang hiervan, zal een modelberekening in AERIUS uitgevoerd moeten worden.

3.2 Soortenbescherming

3.2.1 Methode

Er is een bureauonderzoek en een veldbezoek uitgevoerd. Voor het bureauonderzoek is gebruik gemaakt van vrij beschikbare informatie, zoals verspreidingsgegevens van de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF) van de afgelopen 10 jaar. Daarnaast is gebruik gemaakt van de volgende bronnen:

- www.verspreidingsatlas.nl
- www.zoogdierverspreiding.nl
- www.ravon.nl
- www.vlinderstichting.nl
- Kennisdocument Das (Bij12, 2017)

Het veldbezoek is uitgevoerd op 3 mei 2023 10.00-20.00u door Marloes Groenhagen, ecooloog bij Arcadis. De omstandigheden tijdens het veldbezoek waren zonnig, 13°C en Bft 3. Het onderzoek bestond uit het uitvoeren van een habitatgeschiktheidsbeoordeling. Dit is een veldonderzoek waarbij op basis van de uitkomsten van het bureauonderzoek en de fysieke kenmerken van het projectgebied een indicatie wordt gegeven van het mogelijk voorkomen van beschermde plant- en diersoorten. Tijdens het veldbezoek is globaal geïnventariseerd of en welke soorten (mogelijk) in en om het gebied aanwezig zijn. Hierbij is aandacht besteed aan alle relevante soortgroepen en beoordeeld of mogelijke standplaatsen, verblijfplaatsen, voortplantingsplaatsen of leefgebieden die binnen of in de directe omgeving van het ingreepgebied (kunnen) worden aangetast bij ontwikkelingen.

3.2.2 Aanwezigheid beschermde soorten

In Tabel 1 is per soortgroep weergegeven of en zo ja, welke beschermde soorten mogelijk voorkomen binnen het projectgebied, op basis van zowel het bureauonderzoek als veldbezoek. In de tabel wordt met directe omgeving het gebied binnen of op ongeveer 2 kilometer van het projectgebied bedoeld.

Tabel 1. Voorkomen en functie leefgebied van beschermde soorten binnen het projectgebied per relevante soortgroep.

Soortgroep	Aanwezigheid beschermde soorten / geschiktheid habitat	Conclusie
Flora	<i>Bureauonderzoek</i> In het projectgebied zijn geen waarnemingen bekend van beschermde plantensoorten. In de directe omgeving zijn waarnemingen bekend van kleine schorseneer (NDFF, 2023). Op basis van het verspreidingsgebied	Mogelijk heeft kleine schorseneer groeiplaatsen op locatie I.

zou mogelijk knollathyrus, karthuizer anjer en rood peperboompje in het projectgebied voor kunnen komen.

Andere beschermde plantensoorten kunnen op basis van habitat en/of verspreidingsgebied uitgesloten worden.

Veldbezoek

Locatie A bestaat uit het Hunzebos bestaande uit zowel jong, smalle, dikke en oude bomen. Er zijn diverse boom/struiksoorten die er voorkomen, namelijk hazelaar, beuk, wilde lijsterbes, ruwe berk, fijnspar, grove den, zomereik, lariks, zwarte els en hulst. Het bos varieert in openheid en mate van ondergroei. Als ondergroei zijn verschillende soorten te vinden zoals bramenstruiken, varens, paardenbloem, mos, rankende helmbloem, pitrus, hondsdrif en blauwe bosbes. Er komt dood hout voor en omgevallen bomen. Ook zijn er wat droogliggende greppels in het bos te vinden. Aan de rand van het bos ligt een grasveldje met een picknickplek en poel. Hier staan een aantal vrijstaande eiken en een linde.

Locatie B bestaat uit een open veld met verschillende laag groeiende kruiden, een wadi, meerdere poelen, een bomenrij en een klein bosje. Er groeit onder andere gewone veldkers, mos, paardenbloem, madeliefje, gewone ereprijs, akkerviooltje en gewone reigersbek. Daarnaast staat er op het veld een clustering van bramenstruiken en langs de wadi staan opkomende boompjes als fijnspar, grove den, ruwe berk, lariks en struiken van eenstijlige meidoorn. De bomenrij aan de rand van het veld bestaat uit vrijstaande eiken en berken en het kleine bosje bestaat uit jonge, smalle ongeveer 2-4 meter hoge berken en wilgen. Er liggen vier poelen die ondiep zijn (ongeveer) met daaromheen begroeiing als bramen, pitrus en wilg (spec).

Locatie C bevat voedselrijk grasland en een poel. Een deel van het grasland wordt begraaasd door schapen en er staat een kapschuur. In het weiland staan soorten als gewoon speenkruid, brandnetel, veldzuring, smalle weegbree, Jacobskruiskruid, akkerviooltje, paarse dovennetel, kleeftkruid, hondsdrif, akkerwortel. Om de poel heen is de bodem omgeploegd en ingezaaid met een kruidenrijkmengsel. De poel zelf is vrij groot (ongeveer 35 meter in diameter) en ongeveer 30 cm diep. Aan de rand van de poel bevinden zich waterplanten.

Locatie D bestaat uit akkers en landbouwsloten. Op de akkers stonden geen gewassen, maar wel enkele plantensoorten als duinvogelmuur, kleine veldkers, kleine leeuwenklauw, gewone veldbies, veldzuring, zandraket, vogelkers en hondsdrif. De akkers zijn bespoten met gif (glyfosaat) en werden daarna omgeploegd. Om de akkers heen staan akkerranden en dunne, smalle sloten (ongeveer 0,5 meter breed) met een steil talud. Sommige landbouwsloten lagen droog en andere bevatten een dun laagje water. De landbouwsloten bevatten geen waterplanten, maar wel bladeren en algen. In het weiland ligt ook een bredere sloot van 1 meter breed en ongeveer 0,5 meter diep. Deze sloot bevat ook een steil talud en in het water bevonden zich algen en eendenkroos.

Locatie E bevat grasland met Engels raaigras en enkele plantensoorten als paardenbloem. Klaver (rode/witte), vogelmuur, hondsdrif en veldzuring.

Locatie F bestaat uit open bos met veel jonge en oude beuken en grove dennen. Het is een droog bos met weinig struikbeplanting, hier en daar zijn varens waargenomen. Er liggen wel wat takkenhopen in het bos.

Locatie G bevat productiebos met daartussen greppels. Het productiebos bestaat uit eenstijlige meidoorn, wilde lijsterbes, grove den, eik, gewone esdoorn, gewone es, gewone vlier, hazelaar. Het is een vrij open bos met geen tot weinig lage struiken bestaande uit brandnetels, bramenstruiken, grote berenklaauw, gewone veldkers.

Locatie H bevat grasland, een poel en een smalle bosschage. Het grasveld bevat planten als pitrus, paardenbloem en hondsdrif. Om de poel heen staat pitrus en pinksterbloemen en op sommige plekken staan jonge wilgen. De poel is nog vrij kaal aan de oevers en er zijn weinig waterplanten in het water. De poel is ongeveer 50 bij 50 meter groot. De bosschage midden in het grasveld bestaat uit jonge wilgen.

Locatie I bevat droge heide, een poel, een bosschage en aan de randen bomenrijen. De bomenrijen bestaan uit eenstijlige meidoorn, hazelaar, berk, eik en de bosschage bevat naast de genoemde soorten ook nog hult, bramenstruiken, brandnetels, paardenbloem, klimop, late guldenroede. Op het droge deel staat heide, mos, pijpenstrootje, bramenstruiken, opkomende berken, pitrus en gewone veldkers. Het natte gedeelte/de vennetjes bestaat uit ondiep water met aan de randen pitrus en pijpenstrootje.

Kleine schorseneer

Kleine schorseneer komt voor op heischrale graslanden en droge heiden op leemarme of zwak lemige bodems met keileem in de ondergrond. Locatie I bevat droge heide op lemig fijn zand. Groeiplaatsen van kleine schorseneer kunnen niet uitgesloten worden op locatie I. Op de andere locaties komt geen heischraal grasland of heide voor. Groeiplaatsen van kleine schorseneer kunnen op de overige locaties uitgesloten worden.

Knollathyrus

Knollathyrus komt voor op vrij zonnige tot licht beschaduwde plaatsen op matig droge tot min of meer vochtige, matig voedselarme, onbemeste, zwak zure of neutrale grond (leem en mergel). De soort groeit in bossen, bosranden, struwelen, kapvlakten, hellingen, heide (grazige plaatsen), grasland (heischraal grasland), bermen en afgravingen (leemgroeven). De soort is waargenomen op circa 5 km afstand in de grazige berm bij agrarische percelen. De biotoopeisen van knollathyrus en de biotopen in het projectgebied komen niet overeen. Het projectgebied bevat voedselrijke (locatie C, D, E, H, I), erg droge omstandigheden (locatie A, B, F, G) en gezien de afstand tot het projectgebied kunnen groeiplaatsen van knollathyrus uitgesloten worden.

Kartuizer anjer

Kartuizer anjer komt voor op zonnige plaatsen op droge, matig voedselarme, vaak kalkhoudende grond. Hier groeien ze op grasland (schraal en kalkgrasland), bermen en rotsachtige plaatsen. De exemplaren in de omgeving zijn niet wild. De soort groeit op het vakantiepark naast het projectgebied op een grasveld, wat gemaaid wordt, onder vrijstaande

bomen. Gezien de exemplaren niet wild zijn en gezien er in het projectgebied dergelijke omstandigheden niet voorkomen (want het projectgebied bevat bos, intensief bewerkte akkers en weilanden en schraal grasland) kunnen groeiplaatsen van kartuizer anjer uitgesloten worden in het projectgebied.

Rood peperboompje

Rood peperboompje komt voor in loofbossen op humeuze, min of meer vochtige, lemige of kalkhoudende grond. Voornamelijk op plekken waar het bladerdek niet gesloten is. De exemplaren in de omgeving zijn niet wild. Ze staan in een plantenvak. Gezien het feit dat de soort aangeplant is en op circa 5 km van het projectgebied af ligt kunnen groeiplaatsen van rood peperboompje uitgesloten worden.

Andere beschermde planten kunnen uitgesloten worden op basis van habitat en/of verspreidingsgebied.

Broedvogels zonder jaarrond beschermd nest	<i>Bureauonderzoek</i> In het projectgebied zijn waarnemingen bekend van diverse broedvogels zoals boomklever, roodborsttapuit, en merel (NDFF, 2023).	Algemene broedvogels kunnen tot broeden komen in het projectgebied.
	<i>Veldbezoek</i> In het projectgebied kunnen vogels tot broeden komen in het gras, in de poelen en in bosschages van het projectgebied. Tijdens het veldbezoek zijn enkele algemene vogelsoorten gezien, zoals roodborst, koolmees, vink, winterkoning, grote bonte specht, zanglijster.	
Broedvogels met jaarrond beschermd nest	<i>Bureauonderzoek</i> In het projectgebied zijn waarnemingen bekend van buizerd (territorium en bezet nest). In de directe omgeving zijn vastgestelde territoria bekend van gierzwaluw, boomvalk, havik, huismus, kerkuil, ooievaar, ransuil, roek (waarschijnlijk een kolonie), sperwer, wespandief. Er zijn geen waarnemingen bekend van de grote gele kwikstaart, oehoe, slechtvalk, steenuil en zwarte wouw (NDFF, 2023).	Op locatie A en J zijn nesten waargenomen die mogelijk jaarrond beschermd zijn.
	<i>Veldbezoek</i> Tijdens het veldbezoek zijn er drie nesten waargenomen die mogelijk jaarrond beschermd zijn. Daarnaast zijn er nog twee nestkasten van de torenvalk gezien. Bij alle nesten is geen activiteit waargenomen. Zie Figuur 19 in Bijlage C voor de locaties van de nesten. Het nest wat in de NDFF is waargenomen van de buizerd is niet waargenomen tijdens het veldbezoek.	Vogels met jaarrond beschermde nesten kunnen foerageren in het projectgebied. Het betreft geen essentieel foerageergebied.
	Op locatie C staat een kapschuur die bedekt is met golfplaten zonder houtbetimmering/ruimte eronder om voor huismussen onder te kunnen broeden. Verblijfplaatsen van huismussen kunnen worden uitgesloten.	
	Op de overige locaties en de directe omgeving zijn geen nesten waargenomen van vogels met jaarrond beschermde nesten.	
	Vogels met jaarrond beschermde nesten zouden in het projectgebied kunnen foerageren. Er is voldoende alternatief foerageergebied voorhanden in de omgeving. Het betreft geen essentieel foerageergebied.	

**Grond-
gebonden
zoogdieren**

In het projectgebied zijn waarnemingen bekend van boommarter, das, eekhoorn en algemene (vrijgestelde) soorten als haas, konijn, ree en vos. In de directe omgeving zijn waarnemingen bekend van bever, bunzing, grote bosmuis, otter, steenmarter, wolf en algemene (vrijgestelde) soorten als hermelijn, egel en diverse muissoorten (NDFF, 2023).

Veldbezoek

In het projectgebied en de directe omgeving kunnen algemene (vrijgestelde) grondgebonden zoogdieren voorkomen om te foerageren, zoals diverse muissoorten, kleine marterachtigen, konijn, egel, vos en ree.

Bever

Bevers komen voor in het overgangsgebied tussen land en water zoals moerassen, beken, rivieren en meren. De bever heeft een voorkeur voor rivieren en meren omzoomd door (broek)bossen met bomen als wilg en populier. In het projectgebied komen geïsoleerde wateren voor zoals ondiepe poelen en landbouwsloten zonder bossen van wilgen en populieren. Leefgebied van de bever kan uitgesloten worden op basis van habitat.

Boommarter

De boommarter komt voornamelijk voor in bosgebieden en heeft verblijfplaatsen in hollen, oude dassenburchten en boomholtes. Tijdens het veldbezoek zijn verschillende holtes in de grond waargenomen die mogelijk geschikt zijn voor de boommarter (Figuur 20). De boommarter zou ook in het projectgebied kunnen foerageren. Er is echter in de omgeving voldoende alternatief foerageergebied beschikbaar, en het projectgebied zal dus niet tot essentieel foerageergebied behoren.

Eekhoorn

Eekhoorns komen voor in bossen en bij voorkeur ouder bos. Ze bouwen nesten in bomen of gebruiken oude boomholten, oude kraaien- of eksternesten of grote nestkasten als verblijfplaats. In het projectgebied zijn geen nesten van eekhoorns waargenomen, maar gezien er ook naaldbomen in het projectgebied voorkomen (grove dennen en spar) kunnen nesten niet volledig uitgesloten worden. Verblijfplaatsen van de eekhoorn kunnen niet uitgesloten worden. Mogelijk foerageert de eekhoorn wel in het projectgebied. In de omgeving is voldoende alternatief foerageergebied voorhanden. Het projectgebied betreft geen essentieel foerageergebied.

Das

De das heeft een voorkeur voor kleinschalig akker- en weidelandschap met verspreide bosjes, heggen en houtwallen. Maar ook open terreinen zijn geschikte leefgebieden. Het leefgebied van de das moet voldoen aan voldoende dekking, weinig verstoring, een groot voedselaanbod en een bodem waarin ze goed een burcht kunnen graven met een grondwaterstand van tenminste 1,5 meter onder het maaiveld. In het projectgebied zijn verschillende holtes in de grond waargenomen die mogelijk geschikt zijn voor de das (Figuur 20). Verblijfplaatsen van de das kunnen in het projectgebied niet uitgesloten worden.

Grote bosmuis

In het projectgebied en directe omgeving kunnen algemene (vrijgestelde) grondgebonden zoogdieren voorkomen om te foerageren.

Verblijfplaatsen van boommarter, das, grote bosmuis, eekhoorn en steenmarter kunnen niet uitgesloten worden.

Verblijfplaatsen van bever, otter, steenmarter en wolf kunnen uitgesloten worden op basis van habitat.

De grote bosmuis komt voor in bossen en op locaties waar enige dekking is zoals lage begroeiing, bosranden met weinig ondergroei, heide, parken en tuinen. Verblijfplaatsen van de grote bosmuis kunnen niet uitgesloten worden in de locaties met bos en heide, namelijk locatie A, F, G, I en J, zie Figuur 22 in bijlage B.

Otter

In het projectgebied liggen geen geschikte watergangen voor de otter, er komen namelijk alleen een ondiepe (+-30 cm) poel en kleine sloten met steile oevers voor waarvan de meeste een gedeelte van het jaar droog komen te liggen. De otter komt echter voor in gebieden met stromende wateren. Ook zijn er geen hollen, die mogelijk als verblijfplaats van de otter kunnen dienen, waargenomen tijdens het veldbezoek. Het voorkomen van de otter in het projectgebied kan daarom worden uitgesloten.

Steenmarter

In het projectgebied zijn geen sporen of andere indicaties gevonden voor de aanwezigheid van de steenmarter bij de twee kapschuren en het gebouw van de ijsvereniging. De steenmarter zou de ruimte onder de container op locatie G als verblijfplaats kunnen gebruiken (Figuur 20). Verblijfplaatsen van steenmarter kunnen niet uitgesloten worden. Daarnaast zou steenmarter het projectgebied als foerageergebied kunnen gebruiken. Het betreft echter een zeer klein onderdeel van het gehele foerageergebied (enkele tientallen tot honderden hectares groot). Daarnaast is voldoende alternatief foerageergebied voorhanden in de directe omgeving van het projectgebied.

Wolf

De wolf leeft in allerlei verschillende leefgebieden, bij voorkeur in uitgestrekte open bossen en afgelegen moerasgebieden. Hier maakt de wolf een nest onder boomwortels of graaft een hol in de grond of vergroot bestaande hollen van bijvoorbeeld vos en das. Het territorium van een wolf is heel groot en ligt ergens tussen de 5.000 en 100.000 hectare. In het projectgebied zijn holtes in de grond aangetroffen. Echter zijn deze niet van de grootte (45 bij 50 cm) dat geschikt is voor een wolf. Verblijfplaatsen van de wolf kunnen worden uitgesloten. Mogelijk komt de wolf incidenteel voor in het projectgebied om te foerageren. Er is voldoende alternatief foerageergebied voorhanden in de directe omgeving. Het betreft geen essentieel foerageergebied.

Ook andere beschermde grondgebonden zoogdieren kunnen op basis van habitat en/of verspreidingsgebied uitgesloten worden.

Vleermuizen	<i>Bureauonderzoek</i>	Verblijfplaatsen van vleermuizen kunnen niet uitgesloten worden in locatie A, C, F, I en J.
	In het projectgebied zijn waarnemingen bekend van gewone dwergvleermuis en laatvlieger. In de directe omgeving zijn daarnaast waarnemingen bekend van watervleermuis (NDFF, 2023). Op basis van de Verspreidingsatlas kunnen ook ruige dwergvleermuis, watervleermuis, franjestaart, baardvleermuis, bosvleermuis, rosse vleermuis en meervleermuis in het projectgebied voorkomen.	
	<i>Veldbezoek</i>	Het projectgebied wordt mogelijk gebruikt als foerageergebied voor vleermuizen. Het
	Verblijfplaatsen	

Het projectgebied bevat bos en twee kapschuren, één container en één gebouw van de ijsvereniging die gecontroleerd zijn op geschikte holtes en openingen voor vleermuizen. Er zijn verschillende holtes in bomen waargenomen die voor vleermuizen geschikt kunnen zijn, zie Figuur 21 in Bijlage C. Op locatie C staan twee kapschuren, een klein en een grote. De kleine bevat geen openingen voor vleermuizen gezien de golfplaten zonder ruimtes eronder op de schuur liggen. De grote kapschuur bevat wel openingen voor vleermuizen tussen de golfplaten en de schuur in, boven de gesloten ruimte (Figuur 15). Daarnaast staat er een houtopslag met container in het productiebos van locatie G. Hierin zijn geen geschikte plekken voor vleermuizen waargenomen gezien de container geen openingen bevatte. Op locatie J bevindt zich het gebouw van de ijsvereniging De Schaopskoepel die mogelijk geschikte openingen voor vleermuizen bevat, namelijk in het dak en aan de kopgevels tussen de gevel en het overstek. Verblijfplaatsen van vleermuizen kunnen niet uitgesloten worden op locatie A (boomholtes), locatie C (kapschuur), locatie F (boomholtes), locatie I (boomholtes) en locatie J (boomholtes en gebouw). Voor de overige locaties zijn geen openingen voor vleermuizen in bomen gezien en kunnen verblijfplaatsen van vleermuizen uitgesloten worden.

betreft geen essentieel foerageergebied.

In het projectgebied is mogelijk een essentiële vliegroute.

Figuur 15. Mogelijk geschikte plekken voor vleermuizen (rood omkaderd) in de kapschuur op locatie C.

Foerageergebied

Het projectgebied wordt mogelijk gebruikt als foerageergebied voor vleermuizen. Er is voldoende alternatief foerageergebied in de omgeving, namelijk de bossen bij Odoorn en Exloo, het heideveld Exloo en de watergangen tegen het golfpark Exloo aan.

Vliegroutes

In het projectgebied staan verschillende bomenrijen en sloten die mogelijk als vliegroute kunnen dienen. Er is een vliegroute bestaande uit een

eikenlaan langs de Exloërzandweg die het noordelijke bosdeel met het zuidelijke bosdeel verbindt die mogelijk essentieel is (Figuur 21). Daarnaast zijn er nog meer vliegroutes in het projectgebied, namelijk andere bomenrijen en watergangen. Voor deze vliegroutes zijn genoeg alternatieven waardoor deze niet essentieel zijn.

Reptielen	<i>Bureauonderzoek</i>	
	In het projectgebied zijn waarnemingen bekend van levendbarende hagedis. In de directe omgeving zijn waarnemingen bekend van hazelworm en zandhagedis (NDFF, 2023). Op basis van het verspreidingsgebied kan de adder mogelijk ook voorkomen in het projectgebied.	Verblijfplaatsen van hazelworm en levendbarende hagedis kunnen niet uitgesloten worden op de locaties A, B, F, G, H, I en J.
	<i>Veldbezoek</i>	
	Adder Het habitat van de adder bestaat uit halfopen tot open leefgebieden met een rijke vegetatiestructuur met een voorkeur voor gebieden met overgangen van droog naar vochtig. De soort komt voor op de hoge zandgronden en in hoogveenlandschappen. De adder geeft de voorkeur aan hoogveen en heide. In het projectgebied is geen hoogveen of goed ontwikkelde heide aanwezig. Verblijfplaatsen van de adder kunnen in het projectgebied uitgesloten worden.	Verblijfplaatsen van deze soorten kunnen wel uitgesloten op de locaties C, D en E.
	Hazelworm Het leefgebied van de hazelworm bestaat uit vochtige, met dichte vegetatie bedekte gebieden. Hierin komt hij voor in onder andere bossen, bosranden, heide, houtwallen, struwelen en bermen. De hazelworm zou voor kunnen komen op locatie A, B, F, G, H, I en J, zie Figuur 23 in bijlage C. Verblijfplaatsen van de hazelworm kunnen niet uitgesloten worden in deze locaties. Verblijfplaatsen van de hazelworm kunnen wel uitgesloten worden in locatie C, D en E gezien het voedselrijke akkers en weilanden zijn met geen tot weinig dekking.	Verblijfplaatsen van zandhagedis kunnen uitgesloten worden op basis van habitat.
	Levendbarende hagedis De levendbarende hagedis geeft de voorkeur aan heide en hoogveengebieden, maar komt ook voor langs bermen, bos en struweel. Levendbarende hagedis zou verblijfplaatsen kunnen hebben op de locaties A, B, F, G, H, I en J, zie Figuur 23 in bijlage C. Verblijfplaatsen van de levendbarende hagedis kunnen niet uitgesloten worden in deze locaties. Wel kunnen verblijfplaatsen uitgesloten worden in locatie C, D en E gezien het voedselrijke akkers en weilanden zijn met geen tot weinig dekking.	Andere beschermde reptielen kunnen op basis van habitat en/of verspreidingsgebied op voorhand uitgesloten worden.
Amfibieën	Zandhagedis De zandhagedis is sterk gebonden aan duin- en heidegebieden. Dit komt niet voor in het projectgebied. Het voorkomen van de zandhagedis in het projectgebied kan dus op basis van habitat worden uitgesloten.	
	Andere beschermde reptielen kunnen op basis van habitat en/of verspreidingsgebied uitgesloten worden.	
	<i>Bureauonderzoek</i>	
	In het projectgebied zijn waarnemingen bekend van de heikikker, kamsalamander, knoflookpad, poelkikker en algemene (vrijgestelde)	Mogelijk komen algemene (vrijgestelde)

soorten als bastaardkikker, bruine kikker, gewone pad, kleine watersalamander en meerkikker (NDFF, 2023).

amfibieën voor in het projectgebied.

Veldbezoek

In het projectgebied komen mogelijk algemene amfibieënsoorten voor. Ook zijn er enkele beschermde amfibieënsoorten die mogelijk in het projectgebied voorkomen:

De heikikker, kamsalamander, knoflookpad en poelkikker komen mogelijk voor in het projectgebied.

Heikikker

De heikikker heeft een duidelijke voorkeur voor heide, hoogveen, laagveen en halfnatuurlijk grasland. Ook komt de soort voor in bos en struweel. De soort wordt niet aangetroffen in te intensief gebruikt agrarisch landschap, rond infrastructuur en bebouwing. De heikikker komt voor in kleine geïsoleerde wateren zoals vennen, sloten, poelen en andere geïsoleerde waterelementen. Het voortplantingswater is voedselarm en relatief zuur (maar niet te zuur). Het landhabitat bevindt zich binnen 300 meter rondom het voortplantingshabitat. In het projectgebied komen verschillende wateren voor die mogelijk geschikt zijn voor de heikikker, zie Figuur 24 in bijlage B voor de locaties. Het voorkomen van de heikikker kan niet uitgesloten worden in het projectgebied.

Andere beschermde amfibieën kunnen op basis van habitat en/of verspreidingsgebied uitgesloten worden.

Kamsalamander

De kamsalamander komt voor in een bosrijke omgeving. Ook komt de soort relatief veel voor langs de grote rivieren, op landgoederen en in beekdalen. De kamsalamander komt voor in visvrije wateren, bij voorkeur dieper dan 50 cm en (deels) begroeid met waterplanten. Op zandgronden en beekdalen komt de kamsalamander voor in poelen, vijvers, matig voedselrijke (mesotrofe) vennen en in leemputten. De kamsalamander komt nauwelijks voor in akkerbouwgebieden, maar is goed vertegenwoordigd in de overgang van agrarisch gebied naar bos. Dit habitatype komt overeen met het projectgebied. In het projectgebied komen verschillende wateren voor die mogelijk geschikt zijn voor de kamsalamander, zie Figuur 24 in bijlage B voor de locaties. Het voorkomen van de kamsalamander kan daarom niet uitgesloten worden in het projectgebied.

Knoflookpad

De knoflookpad heeft een voorkeur voor agrarisch gebied, ruderaal terrein, rivierduinen en halfnatuurlijke graslanden en wordt relatief vaak gevonden in en nabij infrastructuur. Een belangrijke voorwaarde voor het voorkomen van de knoflookpad is de aanwezigheid van open zandplekken, of extensief bewerkte akkers, omringd door vegetatie, zoals ook in een deel van het projectgebied voorkomen (Figuur 25). Het waterhabitat van de knoflookpad bestaat uit, onder andere, rivierbegeleidende wateren, (matig)voedselrijke vennen, poelen, vijvers, grachten. De knoflookpad komt voor in mesotrofe tot eutrofe wateren met een pH van >6. De combinatie van geschikt landhabitat (open zandplekken of extensief bewerkte akkers) en geschikt waterhabitat (wat voedselrijke wateren) is van groot belang voor de knoflookpad. In het projectgebied is het bekend dat de knoflookpad voorkomt bij de ijsbaan en in de directe omgeving (Figuur 16). Daarnaast zijn verschillende andere wateren die mogelijk geschikt zijn voor de knoflookpad, zie Figuur 24 in bijlage B. Het voorkomen van de knoflookpad kan daarom niet uitgesloten worden in het projectgebied.

Figuur 16. Informatiebord nabij de ijsbaan.

Poelkikker

De poelkikker heeft een duidelijke voorkeur voor heide en hoogveen. Daarnaast komt de soort ook voor in halfnatuurlijke graslanden, agrarisch gebied en laagveen. Hier komt de soort vooral voor op oligotrofe tot mesotrofe wateren op de pleistocene zandgronden. Vennen in bos en hei en wateren in hoogvenen zijn favoriet. De poelkikker komt vooral tot voortplanting in vennen en hoogveenputten en daarnaast in kleine wateren, rivierbegeleidende wateren, poelen en sloten. Het projectgebied bevat verschillende wateren die mogelijk geschikt zijn voor poelkikker, zie Figuur 24 in bijlage B. Het voorkomen van poelkikker kan daarom niet uitgesloten worden.

Andere beschermde amfibieën kunnen op basis van habitat en/of verspreidingsgebied uitgesloten worden.

Vissen	Bureauonderzoek In het projectgebied en in de directe omgeving zijn geen waarnemingen bekend van beschermde vissoorten (NDFF, 2023).	Beschermde vissoorten kunnen op basis van habitat en/of verspreidingsgebied uitgesloten worden.
	Veldbezoek Het projectgebied bevat verschillende wateren, namelijk diverse sloten en poelen. Het betreffen geïsoleerde wateren die niet in verbinding staan met grotere wateren zoals rivieren. De sloten in het projectgebied zijn smal, bevatten een hoog talud, weinig waterplanten en geen dikke sliblaag. Ook zijn veel sloten drooggevallен. Beschermde vissoorten kunnen op basis van habitat en/of verspreidingsgebied uitgesloten worden.	
Overige soorten	Bureauonderzoek In het projectgebied zijn waarnemingen bekend van grote vos. In de directe omgeving zijn waarnemingen bekend van gevlekte witsnuitlibel (NDFF, 2023).	Mogelijk hebben grote vos en gevlekte witsnuitlibel vaste rust- en verblijfplaatsen in het projectgebied.
	Veldbezoek Grote vos	

Grote vos heeft als habitat vochtige, open bossen, bosranden, boomgaarden en andere plekken met grote vrijstaande bomen. Als waardplant maakt de grote vos gebruik van grote vrijstaande bomen als iep, zoete kers en sommige wilgensoorten. Holle bomen en stapels hout worden gebruikt als overwinterplaats. Verspreid in het projectgebied zijn wilgen en zoete kers waargenomen, zie Figuur 26 in bijlage B. Daarnaast bevindt zich aan de grens van het projectgebied in de bosrand op locatie C ook wilgen. Ook bevinden zich in de bosgebieden van locatie A, F, G, I en J ook takkenhopen en boomholtes. Vaste rust- en verblijfplaatsen van de grote vos kunnen daardoor niet uitgesloten worden.

verspreidingsgebied op voorhand uitgesloten worden.

Gevlekte witsnuitlibel

De gevlekte witsnuitlibel heeft als leefgebied laagveenmoerassen en vegetatierijke vennen en duinplassen. Op locatie B, H en I zijn vegetatierijke vennetjes aanwezig die mogelijk geschikt zijn voor gevlekte witsnuitlibel, zie Figuur 27 in bijlage B. Vaste- rust en verblijfplaatsen van gevlekte witsnuitlibel kunnen niet uitgesloten worden. De overige locaties bevatten geen vegetatierijke vennetjes.

Andere beschermde ongewervelden kunnen op basis van habitat en/of verspreidingsgebied op voorhand uitgesloten worden.

3.2.3 Effectbeschrijving

In de onderstaande tabel is per soortgroep voor de (mogelijk) aanwezige soorten, op basis van de conclusie van de vorige paragraaf, een beschrijving gegeven van mogelijke effecten als gevolg van het voornemen.

Tabel 2. Effecten per soortgroep als gevolg van werkzaamheden.

Soortgroep	Mogelijke effecten	Toetsing vereist?
Kleine schorseneer	Indien groeiplaatsen (heide) gerooid gaat worden kan kleine schorseneer vernietigd en/of ontworteld worden.	Ja
Algemene broedvogels	Indien (kap)werkzaamheden in het broedseizoen uitgevoerd worden, kunnen aanwezige nesten vernietigd worden, eieren vernietigd of beschadigd worden, jongen of broedende vogels verstoord, vernietigd of verwond worden.	Ja
Vogels met jaarrond beschermd nest	Indien werkzaamheden in het broedseizoen uitgevoerd worden, bomen gekapt worden met een jaarrond beschermd nest of werkzaamheden plaatsvinden nabij een jaarrond beschermd nest kunnen aanwezige nesten vernietigd worden, eieren vernietigd of beschadigd worden, jongen of broedende vogels verstoord, vernietigd of verwond worden.	Ja
Algemene grondgebonden zoogdieren	Als gevolg van de werkzaamheden kunnen verblijfplaatsen en leefgebied van algemene grondgebonden zoogdieren vernietigd worden. Ook kunnen aanwezige dieren gedood, verwond of verstoord worden.	Ja
Boommarter	Indien bosschages gerooid gaan worden met holtes in de grond die gebruikt worden door de boommarter als verblijfplaats kunnen verblijfplaatsen vernietigd worden en kunnen aanwezige dieren gedood of verwond worden.	Ja
Das	Indien bosschages gerooid gaan worden en daarbij dassenburchten en holtes vernietigd worden kunnen verblijfplaatsen van de das vernietigd worden en kunnen aanwezige dieren gedood of verwond worden.	Ja
Eekhoorn	Indien bomen gekapt gaan worden waar een eekhoornnest in zit kunnen verblijfplaatsen en aanwezige dieren gedood of verwond worden.	Ja
Grote bosmuis	Indien bosschages en heide gerooid gaan worden kunnen verblijfplaatsen en leefgebied van grote bosmuis vernietigd worden en kunnen aanwezige dieren gedood of verwond worden.	Ja
Steenmarter	Indien de container op locatie G weggehaald gaat worden kan een verblijfplaats van steenmarter vernietigd worden en kunnen aanwezige dieren gedood of verwond worden.	Ja
Vleermuizen	Indien bomen gekapt gaan worden met holtes en de kapschuur op locatie C en het gebouw van de ijsvereniging op locatie J gesloopt gaan worden kunnen vleermuizen opzettelijk verstoord, verwond of gedood worden en verblijfplaatsen vernietigd worden.	Ja

Indien de bomenrij aan de Exloërzandweg gekapt gaat worden kunnen vliegroutes onderbroken worden. Negatieve effecten kunnen op voorhand niet uitgesloten worden.

Het projectgebied wordt mogelijk gebruikt als foerageergebied voor vleermuizen. Het betreft geen essentieel foerageergebied, omdat in de omgeving van het projectgebied voldoende alternatief foerageergebied voorhanden is. Hierdoor kunnen negatieve effecten op voorhand uitgesloten worden.

Indien bij de werkzaamheden verlichting gebruikt wordt in de actieve periode van vleermuizen (half uur voor zonsondergang t/m half uur na zonsopkomst in de periode maart t/m november) kan dit leiden tot verstoring en het ongeschikt worden van verblijfplaatsen en vliegroute aan de Exloërzandweg.

Levendbarende hagedis	Indien bosschages, heide en struweel gerooid gaat worden kunnen verblijfplaatsen en leefgebied van levendbarende hagedis vernietigd worden. Ook kunnen aanwezige dieren gedood, verwond of verstoord worden.	Ja
Hazelworm	Indien bosschages, heide en struweel gerooid gaat worden kunnen verblijfplaatsen en leefgebied van levendbarende hagedis vernietigd worden. Ook kunnen aanwezige dieren gedood, verwond of verstoord worden.	Ja
Heikikker	Indien poelen en vennen gedempt gaan worden kunnen verblijfplaatsen en leefgebied van de heikikker vernietigd worden. Ook kunnen aanwezige dieren gedood, verwond of verstoord worden.	Ja
Kamsalamander	Indien poelen en vennen gedempt gaan worden kunnen verblijfplaatsen en leefgebied van de kamsalamander vernietigd worden. Ook kunnen aanwezige dieren gedood, verwond of verstoord worden.	Ja
Knoflookpad	Indien poelen en vennen gedempt gaan worden en landhabitat (akkers, locatie D) vernietigd worden kunnen verblijfplaatsen en leefgebied van de knoflookpad vernietigd worden. Ook kunnen aanwezige dieren gedood, verwond of verstoord worden.	Ja
Poelkikker	Indien poelen, vennen en sloten gedempt gaan worden kunnen verblijfplaatsen en leefgebied van de poelkikker vernietigd worden. Ook kunnen aanwezige dieren gedood, verwond of verstoord worden.	Ja
Grote vos	Indien waardplanten (wilg, zoete kers) van de grote vos gerooid en overwinteringsplaatsen vernietigd worden kunnen vaste rust- en voortplantingsplaatsen van de grote vos vernietigd worden en kunnen aanwezige exemplaren gedood of verwond worden.	Ja
Gevlekte witsnuitlibel	Indien vennen gedempt gaan worden kunnen vaste rust- en voortplantingsplaatsen vernietigd worden van gevlekte	Ja

witsnuitlibel en kunnen aanwezige exemplaren gedood of verwond worden.

3.2.4 Toetsing

3.2.4.1 Beschermingscategorieën relevante soorten

In onderstaande tabel is per soort/soortgroep opgenomen tot welke beschermingscategorie deze behoort:

Tabel 3. Beschermingscategorie van de relevante soorten.

Beschermingscategorie	Soort/ soortgroep
Vogelrichtlijnsoorten	Broedvogels zonder jaarrond beschermd nest, broedvogels met jaarrond beschermde nesten, torenvalk
Habitatrichtlijnsoorten	Vleermuizen, heikikker, kamsalamander, knoflookpad, poelkikker
Andere soorten zonder vrijstelling	Kleine schorseneer, boommarter, das, eekhoorn, grote bosmuis, steenmarter, levendbarende hagedis, hazelworm, grote vos, gevlekte witsnuitlibel
Andere soorten met vrijstelling	Algemene grondgebonden zoogdieren, algemene amfibieën

3.2.4.2 Vrijstelling algemeen voorkomende soorten

Er geldt binnen de provincie Drenthe een vrijstelling voor de binnen het projectgebied algemeen voorkomende soorten grondgebonden zoogdieren en amfibieën, zie bijlage A. Deze zijn hieronder daarom niet meegenomen. Voor deze soorten geldt de zorgplicht, zie verder in §3.2.6.

3.2.4.3 Overtreding verbodsbepalingen

In de onderstaande tabellen is per soortgroep op basis van de effectbeschrijving in de vorige paragraaf aangegeven welke verbodsbepalingen van de Wnb kunnen worden overtreden als gevolg van de werkzaamheden. Daarbij is geen rekening gehouden met eventueel mogelijke mitigerende maatregelen. Op basis van de uitkomsten van deze toetsing is bepaald of en zo ja, welke mitigerende maatregelen nodig zijn. Deze zijn beschreven in §3.2.6.

Tabel 4. Mogelijke overtreding van de verbodsbepalingen van artikel 3.1 ten aanzien van soorten van de Vogelrichtlijn.

Soort	Lid 1	Lid 2	Lid 3	Lid 4	Als gevolg van
Algemene broedvogels	X	X		X	Als gevolg van de werkzaamheden in het broedseizoen.
Vogels met jaarrond beschermde nesten	X	X		X	Als gevolg van werkzaamheden in het broedseizoen, bomen gekapt worden met een jaarrond beschermd nest of werkzaamheden plaatsvinden nabij een jaarrond beschermd nest
Torenvalk	X	X		X	Als gevolg van werkzaamheden in het broedseizoen, bomen gekapt worden met

een torenvalkkast of werkzaamheden
plaatsvinden nabij een torenvalkkast

Het is verboden om:

Lid 1: te doden of te vangen;

Lid 2: opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen;

Lid 3: eieren te rapen en deze onder zich te hebben;

Lid 4: opzettelijk te verstoren; verstoring toegestaan indien niet van wezenlijke invloed op de staat van instandhouding.

Lid 5: Het verbod, bedoeld in het vierde lid, is niet van toepassing indien de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort.

Tabel 5. Mogelijke overtreding van de verbodsbepalingen van artikel 3.5 ten aanzien van soorten van de Habitatrichtlijn.

Soort	Lid 1 5	Lid 2	Lid 3	Lid 4	Als gevolg van
Vleermuizen	X	X		X	Indien bomen gekapt gaan worden met holtes en de kapschuur op locatie C en het gebouw van de ijsvereniging op locatie J gesloopt gaan worden. Indien de bomenrij aan de Exloërzandweg gekapt gaat worden en als gevolg van gebruik van verlichting bij de werkzaamheden dat uitstraalt naar bosschages.
Heikikker	X	X		X	Indien poelen en vennen gedempt gaan worden.
Kamsalamander	X	X		X	Indien poelen en vennen gedempt gaan worden.
Knoflookpad	X	X		X	Indien poelen en vennen gedempt gaan worden.
Poelkikker	X	X		X	Indien poelen, vennen en sloten gedempt gaan worden.

Het is verboden om:

Lid 1: opzettelijk te doden of te vangen;

Lid 2: opzettelijk te verstoren;

Lid 3: eieren van dieren opzettelijk te vernielen of te rapen;

Lid 4: voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren te beschadigen of te vernielen;

Lid 5: opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.

Tabel 6. Mogelijke overtreding van de verbodsbepalingen van artikel 3.10 lid 1 ten aanzien van andere soorten.

Soort	a	b	c	Als gevolg van
Kleine schorseneer			X	Indien groeiplaatsen (heide) gerooid gaat worden.
Boommarter	X	X		Indien bosschages gerooid gaan worden met holtes in de grond
Das	X	X		Als gevolg van werkzaamheden in het veld waar de verblijfplaats ligt.
Eekhoorn	X	X		Indien bomen gekapt gaan worden met een eekhoornnest

Grote bosmuis	X	X	Indien bosschages en heide gerooid gaan worden.
Steenmarter	X	X	Indien de container op locatie G aangetast gaat worden.
Levendbarende hagedis	X	X	Indien bosschages, heide en struweel gerooid gaat worden
Hazelworm	X	X	Indien bosschages, heide en struweel gerooid gaat worden
Grote vos	X	X	Indien waardplanten (wilg, zoete kers) gerooid en overwinteringsplaatsen vernietigd worden.
Gevlekte witsnuitlibel	X	X	Indien vennen gedempt gaan worden

Het is verboden om:

a: opzettelijk te doden of te vangen;

b: vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen opzettelijk te beschadigen of te vernielen

c: opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen

3.2.5 Vervolg

3.2.6 Mitigerende maatregelen

Broedvogels zonder jaarrond beschermde nesten

- De werkzaamheden dienen, daar waar mogelijk, uitgevoerd te worden buiten het broedseizoen (welke loopt van circa 15 maart tot 15 juli).
- Indien dat niet mogelijk is dienen de volgende stappen genomen te worden:
 - Een ecooloog checkt voorafgaand aan de werkzaamheden het projectgebied op broedende vogels. Indien nodig worden voorafgaand aan het broedseizoen ontmoedigende maatregelen genomen (verwijderen vegetatie rondom projectgebied, kappen van bomen en/of plaatsen van linten).
 - Bij geen broedende vogels kunnen werkzaamheden doorgang vinden. In dat geval dient het projectgebied elke week gecontroleerd te worden op broedende vogels.
 - Bij broedende vogels dient op de betreffende locatie gewacht te worden tot de jonge vogels zijn uitgevlogen of het nest hebben verlaten.

Vleermuizen

- Gebruik geen verlichting in de periode maart t/m november tussen zonsondergang en zonsopkomst.
- Indien dit niet mogelijk is dienen de volgende maatregelen genomen te worden:
 - Voorkom verlichting richting bosschages, watergangen en gebouwen rondom het projectgebied.
 - Het verlichtingsplan dient goedgekeurd te worden door een ter zake kundige ecooloog.

Grote vos

- De wilgen in de bosrand langs het projectgebied dienen behouden te blijven.

Zorgplicht

De Wnb kent een algemene zorgplicht. Dit betekent dat zorgvuldig met aanwezige planten en dieren moet worden omgegaan. Daarom moeten de volgende maatregelen genomen worden:

- Maai voorafgaand aan de werkzaamheden de vegetatie in het werkgebied kort. Hierdoor wordt het voor grondgebonden zoogdieren minder aantrekkelijk om te verblijven in deze zone tijdens aanleg.

- Voer de werkzaamheden rustig uit en in één richting van het water af. Op deze manier zijn dieren in de gelegenheid om te vluchten naar andere leefgebieden en worden ze niet het water ingejaagd zodat ze verdrinken.
- Het materieel moet zorgvuldig en deskundig worden gebruikt, zodat geen onnodige schade wordt veroorzaakt of onnodige verstoring optreedt.
- Werkgebieden en werkpaden worden zo klein mogelijk gehouden.

3.2.7 Soortgericht onderzoek

3.2.7.1 Kleine schorseneer

In locatie I op het heideveld zijn mogelijk groeiplaatsen van kleine schorseneer aanwezig. Er dient soortgericht onderzoek uitgevoerd te worden. De aanwezigheid van kleine schorseneer wordt onderzocht in twee rondes in de bloeiperiode mei – juni.

3.2.7.2 Vleermuizen

In het projectgebied dient onderzocht te worden of vleermuizen gebruik maken van holtes in bomen en openingen in de kapschuur en het gebouw van de ijsvereniging, Figuur 20 in bijlage B. Voor onderzoek naar verblijfplaatsen van vleermuizen in boomholtes en de gebouwen kan als volgt gedaan worden:

- 3 veldbezoeken in de periode 15 mei t/m 15 juli waarvan 2 avondrondes en 1 ochtendronde.
- 2 veldbezoeken in de periode 15 augustus t/m 30 september (gedurende de nacht).
- De veldbezoeken vinden plaats bij gunstige weersomstandigheden (droog, voldoende warm, niet te veel wind).
- Tussen de veldbezoeken zit bij voorkeur 20 dagen, maar minimaal 10 dagen.
- I.v.m. overzichtelijkheid dient het projectgebied in meerdere onderzoeksgebieden opgedeeld te worden.

Daarnaast dient onderzocht te worden of de mogelijke vliegroute aan de Exloërzandweg essentieel is. Hiervoor gelden de volgende uitgangspunten:

- 2 rondes in de periode 15 april t/m september.
- Minimaal 1 ronde in de periode 15 mei t/m 15 juli.
- Tussen de rondes zit tenminste 4 weken.
- De rondes vinden plaats bij gunstige weersomstandigheden.

3.2.7.3 Das/boomarter

Binnen het projectgebied zijn mogelijk verblijfplaatsen van de das en boomarter aanwezig. Er dient soortgericht onderzoek plaats te vinden in de vorm van cameravallen om te bepalen of er daadwerkelijk verblijfplaatsen zijn. De camera's voor de das en boomarter dienen geplaatst te worden bij de hopen in de grond, zie voor de locaties Figuur 20 in bijlage B.

Het soortgericht onderzoek dient plaats te vinden met de volgende uitgangspunten:

- Nabij de potentiële verblijfplaats dient een cameraval geplaatst te worden.
- De cameraval dient minimaal 3 weken te draaien en 3x verspreid in het jaar geplaatst te worden.
- Indien noodzakelijk dienen meerdere cameravallen geplaatst te worden.

3.2.7.4 Eekhoorn

Er dient een inspectie plaats te vinden op eekhoornnesten indien er grove dennen of sparren gekapt gaan worden.

3.2.7.5 Steenarter

Onder de container op locatie G zou de steenarter mogelijk kunnen verblijven (Figuur 20). Er dient een inspectie plaats te vinden om of er sporen van steenarter aanwezig zijn.

3.2.7.6 Grote bosmuis

In het projectgebied is mogelijk geschikt habitat aanwezig voor de grote bosmuis waardoor vaste rust- en verblijfplaatsen niet uitgesloten kunnen worden, zie voor de locaties Figuur 22 in bijlage B. Er dient soortgericht onderzoek uitgevoerd te worden door middel van inloopvallen. De vallen worden geplaatst op verschillende locaties binnen geschikt habitat, daarna worden per 24 uur meerdere controles van de vallen uitgevoerd.

3.2.7.7 Levendbarende hagedis

Binnen het plangebied is mogelijk geschikt habitat voor de levendbarende hagedis, zie voor de locaties Figuur 23 in bijlage B. Er dient soortgericht onderzoek uitgevoerd te worden om na te gaan of er sprake is van vaste rust- en verblijfplaatsen. Hierbij gelden de volgende uitgangspunten:

- 3 inventarisatierondes in de maanden half april - eind mei of augustus - september. In de periode juni - september kan tevens geïnventariseerd worden maar minimaal 2 bezoeken dienen in de periode april – mei of augustus - september te vallen.
- Gehouden tijdens goede inventarisatieomstandigheden: zonnige, half bewolkte dagen met een temperatuur tussen de 12 en 20 graden Celsius en een windkracht minder dan 5 Beaufort.
- Er worden reptielenplaten in potentieel geschikt habitat neergelegd en een route gelopen.

3.2.7.8 Hazelworm

Binnen het plangebied is mogelijk geschikt habitat voor de levendbarende hagedis, zie voor de locaties Figuur 23 in bijlage B. Er dient soortgericht onderzoek uitgevoerd te worden om na te gaan of er sprake is van vaste rust- en verblijfplaatsen. Hierbij gelden de volgende uitgangspunten:

- 4 inventarisatierondes in de maanden juni tot september.
- Tussen het plaatsen van de plaatjes en de eerste controle dient een maand te zitten.
- Er worden reptielenplaten in potentieel geschikt habitat neergelegd en een route gelopen.

3.2.7.9 Heikikker

In het projectgebied zijn mogelijk geschikte wateren aanwezig voor de heikikker, zie voor de locaties Figuur 24 in bijlage B. Er dient soortgericht onderzoek uitgevoerd te worden. Hiervoor gelden de volgende uitgangspunten:

- Er dienen 2 veldbezoeken uitgevoerd te worden in de periode eind februari tot begin april.
- De veldbezoeken vinden plaats met gunstige weersomstandigheden, namelijk weinig wind en een relatief warme nacht.
- Het veldbezoek start vanaf een halfuur voor zonsondergang.
- Tijdens het veldbezoek wordt naar de roep van de heikikker geluisterd.

Indien het luisteren naar kooractiviteit niet mogelijk is qua planning kan ook gezocht worden naar juveniele en volwassen heikkikkers op het land. Hiervoor gelden de volgende uitgangspunten:

- Er dienen 5 veldbezoeken uitgevoerd te worden in de maand juli.
- Het meest effectief is om te zoeken op vochtige plekken tijdens een nattere periode na een langdurig droge periode.
- De veldbezoeken dienen na zonsondergang uitgevoerd te worden en 4 uur lang te duren.

3.2.7.10 Kamsalamander

In het projectgebied is mogelijk geschikt leefgebied van de kamsalamander aanwezig, zie voor de locaties Figuur 24 in bijlage B. Er dient soortgericht onderzoek plaats te vinden door middel van eDNA in de periode maart t/m september. eDNA is DNA dat door dieren is achtergelaten in het milieu en is een geschikte methode om de afwezigheid of de

aanwezigheid van de kamsalamander aan te tonen. Er dient eenmalig op verschillende locaties binnen het projectgebied eDNA bemonsterd te worden. Met deze methode kan echter geen indicatie gegeven worden hoeveel exemplaren aanwezig zijn. De methode is dus geschikt om kamsalamanders uit te sluiten, maar indien kamsalamander aangetroffen wordt dient vervolgonderzoek plaats te vinden. Voor het vervolgonderzoek gelden de volgende uitgangspunten:

- Er dienen twee veldbezoeken plaats te vinden in de periode april t/m augustus.
- Tussen de veldbezoeken zit 20 dagen.
- De veldbezoeken vinden plaats met windstil water.
- Tijdens het veldbezoek dient gebruik gemaakt te worden van een schepnet.

3.2.7.11 Knoflookpad

In het projectgebied komt naast de ijsbaan, waar de knoflookpad al voorkomt, mogelijk andere geschikte voortplantingsplaatsen voor. Er dient soortgericht onderzoek uitgevoerd te worden naar het voortplantingsbiotoop (zie voor de locaties Figuur 24 in bijlage B) en het landhabitat (Figuur 25 in bijlage B). Hiervoor gelden de volgende uitgangspunten:

Onderzoek voortplantingsbiotoop

- Er dienen twee veldbezoeken uitgevoerd te worden in de maand april.
- Er zit idealiter 10 dagen tussen de bezoeken.
- De veldbezoeken vinden plaats op warme, vochtige avonden vanaf een uur voor zonsondergang.
- Het onderzoek vindt plaats door middel van een hydrofoon.

Onderzoek landhabitat

- Er dienen twee veldbezoeken uitgevoerd te worden in de maand juli en één veldbezoek in het najaar.
- Er dient 's avonds naar jonge dieren gezocht te worden met een zaklamp.

3.2.7.12 Poelkikker

In het projectgebied komt mogelijk geschikt voortplantingsbiotoop voor de poelkikker voor, zie voor de locaties Figuur 24 in bijlage B. Er dient soortgericht onderzoek uitgevoerd te worden. Hiervoor gelden de volgende uitgangspunten:

- Er dienen twee veldbezoeken uitgevoerd te worden tussen de maanden mei tot juli op warme, vochtige avonden vanaf een uur voor zonsondergang.
- Er zit 10 dagen tussen de bezoeken.
- De veldbezoeken vinden plaats op warme, vochtige avonden vanaf een uur voor zonsondergang.

3.2.7.13 Grote vos

Binnen het projectgebied zijn bosschages aanwezig die geschikt habitat vormen voor de grote vos. Er dient soortgericht onderzoek uitgevoerd te worden. Onderzoek naar de grote vos kan op twee manieren uitgevoerd worden, namelijk het zoeken naar actieve dieren in het voortplantingsseizoen van maart t/m april of het zoeken naar rupsen op de te kappen bomen in de periode eind april – half juli. Hierbij gelden de volgende uitgangspunten:

- Er dienen minimaal 2 rondes uitgevoerd te worden.
- Tussen deze rondes zit minimaal 10 dagen.
- Deze rondes vinden plaats bij geschikt weer (droog, zonnig, voldoende warm, niet te veel wind).

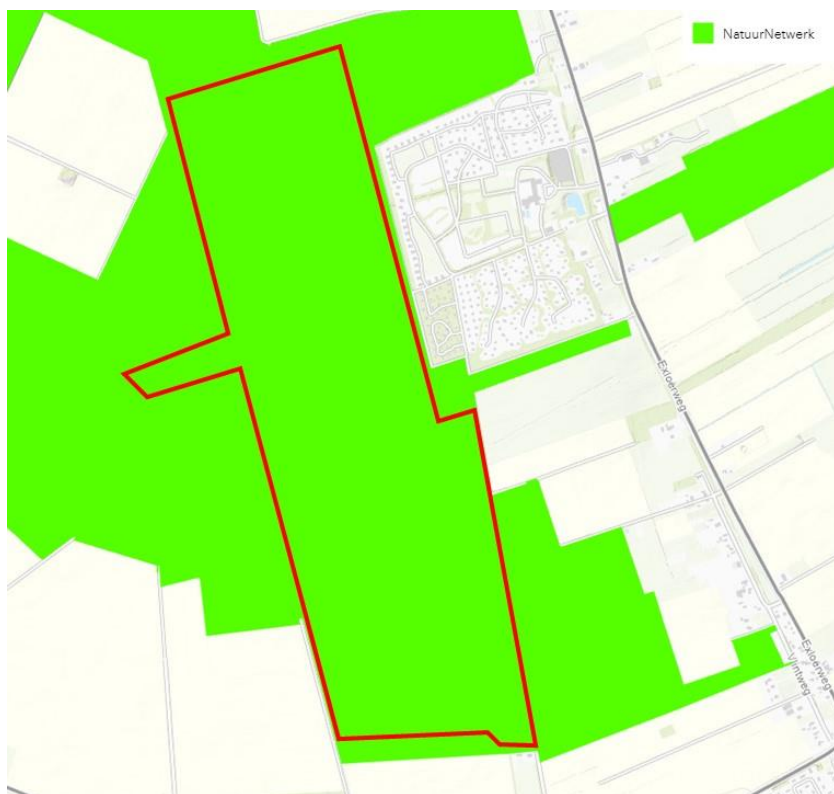
3.2.7.14 Gevlekte witsnuitlibel

Binnen het projectgebied zijn vennen aanwezig die geschikt habitat vormen voor de gevlekte witsnuitlibel. Er dient soortgericht onderzoek uitgevoerd te worden. Hierbij gelden de volgende uitgangspunten:

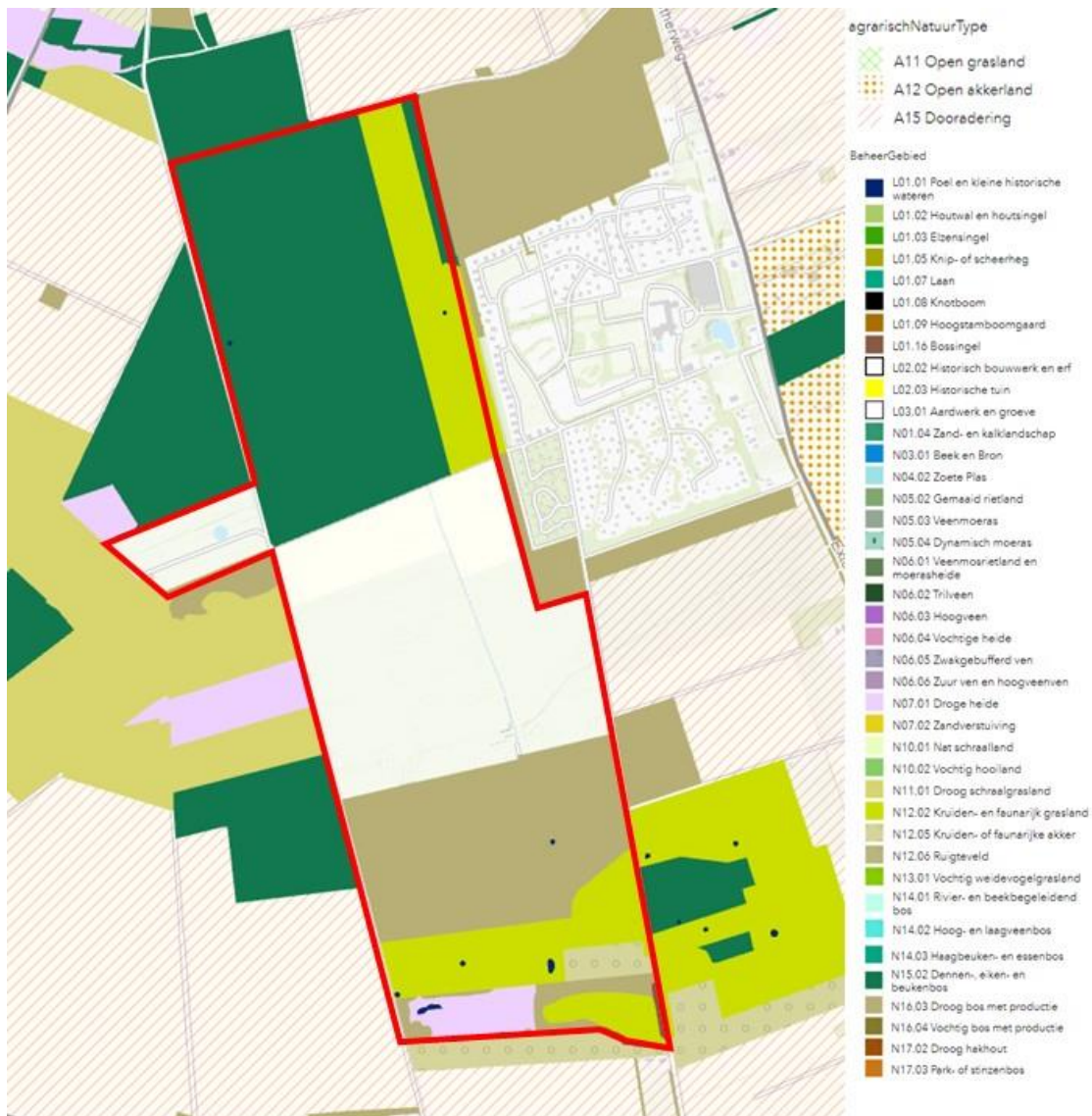
- Er dienen minimaal 2 rondes uitgevoerd te worden in de periode eind april t/m eind juli (met een piek in mei en de eerste helft van juni).
- Tussen deze rondes zit minimaal 10 dagen.
- Deze rondes vinden plaats bij geschikt weer (droog, zonnig, voldoende warm, niet te veel wind).

4 Natuurnetwerk Nederland

Het projectgebied ligt in NNN-gebied, zie Figuur 17. De huidige beheertypen in het projectgebied bestaan uit N07.01 Droge heide, N12.02 Kruiden- en faunarijk grasland, N12.05 Kruiden of faunarijke akker, L01.01 Poel en kleine historische wateren, N15.02 Dennen-, eiken- en beukenbos, N16.03 Droog bos met productie, zie Figuur 18. Een deel van het projectgebied (locatie C, D en E) hebben nog geen gedefinieerd beheertype.

Figuur 17. Ligging van het projectgebied (rood omkaderd) in NNN-gebied.

Figuur 18. Het projectgebied (rood omkaderd) met de huidige beheertypen hierin aangegeven.

Als gevolg van de werkzaamheden treden mogelijk effecten op de huidige beheertypen op. Er dient een NNN-toetsing uitgevoerd te worden waarbij gekeken wordt wat voor effecten kunnen optreden, in welke mate en wordt er gekeken naar de kwaliteit van de wezenlijke kenmerken en waarden van het NNN-gebied.

4.1 Conclusie

Het projectgebied ligt in NNN-gebied. Als gevolg van de werkzaamheden treden mogelijk effecten op de huidige wezenlijke kenmerken en waarden. Er dient een NNN-toetsing uitgevoerd te worden.

5 Conclusie en vervolgstappen

5.1 Natura 2000

Het projectgebied ligt niet in een Natura 2000-gebied. Negatieve effecten zoals verstoring, versnippering of afname van leefgebied en mechanische effecten kunnen daardoor op voorhand worden uitgesloten voor beschermde Natura 2000-gebieden als gevolg van de werkzaamheden, met uitzondering van negatieve effecten als gevolg van stikstofdepositie. Om zekerheid te hebben of sprake is van enige vorm van stikstofdepositie als gevolg van de werkzaamheden en de omvang hiervan, zal een modelberekening in AERIUS uitgevoerd moeten worden.

5.2 Natuurnetwerk Nederland

Het projectgebied ligt in NNN-gebied. Als gevolg van de werkzaamheden treden mogelijk effecten op de huidige wezenlijke kenmerken en waarden. Er dient een NNN-toetsing uitgevoerd te worden.

5.3 Soortenbescherming

Uit deze quickscan blijkt dat in het projectgebied met de voorgenomen werkzaamheden (mogelijk) overtreding kan plaatsvinden ten aanzien van beschermde soorten van de Wnb. Het gaat hierbij om beschermde vogels met jaarrond beschermde nesten, algemene broedvogels, vleermuizen, grondgebonden zoogdieren, amfibieën, reptielen en ongewervelden. Sommige overtredingen kunnen (mogelijk) voorkomen worden door mitigerende maatregelen (zie §3.2.6). Deze zijn in dat geval niet optioneel, omdat de wet voorschrijft dat er geen alternatieven mogen zijn in geval van een ontheffingsprocedure. Indien mitigerende maatregelen niet mogelijk zijn, moet nader onderzoek naar de betreffende soorten worden gedaan (zie §3.2.7). Hieronder wordt een samenvatting gegeven van de vervolgstappen per soort(groep).

Soort(groep)	Mitigerende maatregelen	Soortgericht onderzoek
Jaarrond beschermde nesten	N.v.t.	Ja, 4 rondes in de periode maart t/m 15 mei
Vleermuizen	Ja, werken zonder verlichting in maart t/m november tussen zonsondergang en zonsopkomst of met vleermuisverlichting	Ja, ongeveer 4 rondes in de periode 15 mei t/m 30 september (aantal rondes kunnen meer worden afhankelijk van het aantal personen dat benodigd is)
Heikikker	N.v.t.	Ja, 5 rondes in de maand juli
Kamsalamander	N.v.t.	Ja, eDNA onderzoek in de periode maart t/m september. Bij aanwezigheid vervolgonderzoek nodig
Knoflookpad	N.v.t.	Ja, onderzoek naar voortplanting 2 rondes in april en onderzoek naar landhabitat 2 rondes in juli en 1 controle in het najaar
Poelkikker	N.v.t.	Ja, 2 controles in mei-juli
Kleine schorseneer	N.v.t.	Ja, 2 rondes in mei-juni
Boommarter	N.v.t.	Ja, verblijfplaatsen zoeken en cameravallen gedurende 3 weken
Das	N.v.t.	Ja, burchten zoeken en cameravallen gedurende 3 weken plaatsen

Eekhoorn	N.v.t.	Ja, een inspectie indien grove dennen of sparren gekapt gaan worden
Grote bosmuis	N.v.t.	Ja, door middel van inloopvallen gedurende 3 dagen
Steenmarter	N.v.t.	Ja, door middel van cameravallen gedurende 3 weken
Levendbarende hagedis	N.v.t.	Ja, 3 rondes in de maanden april-mei of augustus-september
Hazelworm	N.v.t.	Ja, door middel van reptielenplaten, 4 controles in de maanden juni tot september
Grote vos		Ja, 2 rondes in de periode maart t/m april of eind april-half juli
Gevlekte witsnuitlibel	N.v.t.	Ja, 2 rondes uitgevoerd in de periode eind april t/m eind juli

Bijlage A Wettelijk kader Wet natuurbescherming

Gebiedsbescherming

Inhoud van de wet

De Wet natuurbescherming (Wnb) is op 1 januari 2017 in werking getreden. De wet is in de plaats gekomen van de Natuurbeschermingswet 1998, de Flora- en faunawet en de Boswet. De wet kent een algemeen deel (hoofdstuk 1), delen over Natura 2000-gebieden (hoofdstuk 2), soorten (hoofdstuk 3) en houtopstanden, hout en houtproducten (hoofdstuk 4) en verder delen die gaan over vrijstellingen, beschikkingen en verplichtingen (hoofdstuk 5), financiële bepalingen (hoofdstuk 6), handhaving (hoofdstuk 7), overige bepalingen (hoofdstuk 8) en tot slot een beschrijving van het overgangsrecht (hoofdstuk 9) en een beschrijving van de wijziging van overige wetten (hoofdstuk 10). In navolgende paragrafen is een samenvattende beschrijving van de relevante delen van de wet gegeven.

Algemene bepalingen

De Wnb schrijft het opstellen een nationale en provinciale natuurvisie voor. De nationale natuurvisie bevat de hoofdlijnen van het rijksbeleid op het gebied van natuur en natuurbescherming (artikel 1.5). De provinciale natuurvisies beschrijven het provinciale beleid op dit gebied (artikel 1.7).

De Wnb kent een algemene zorgplicht. Deze houdt in dat eenieder voldoende zorg in acht neemt voor Natura 2000-gebieden, bijzondere nationale natuurgebieden en soorten (ook soorten die niet beschermd zijn!) (artikel 1.11, lid 1). Dit houdt in ieder geval in dat handelen of nalaten van handelen dat schadelijk kan zijn zo veel mogelijk achterwege gelaten dient te worden (artikel 1.11, lid 2). Deze algemene zorgplicht geldt altijd en overal, met slechts als uitzondering handelingen die op grond van de Visserijwet worden uitgevoerd (artikel 1.11, lid 3).

In het eerste hoofdstuk van de wet wordt ook ingegaan op de beschermingsmaatregelen waarvoor gedeputeerde staten van de provincies zorg moeten dragen (artikel 1.12, lid 1). Het gaat daarbij om:

- de biotopen en leefgebieden van alle in Nederland voorkomende soorten vogels (onderdeel a);
- behoud en herstel van soorten, habitats en habitats van soorten van bijlage I, II, IV en V van de Habitatrichtlijn (onderdeel b);
- behoud en herstel van soorten die opgenomen zijn op de bij de natuurvisie horende rode lijst (onderdeel c).

Beschermde gebieden

De Wet Natuurbescherming (Wnb) maakt het mogelijk gebieden aan te wijzen als beschermde natuurgebieden. De Wnb noemt daarbij verschillende soorten gebieden:

- De provincies (gedeputeerde staten) dragen zorg voor de totstandkoming en instandhouding van een samenhangend landelijk ecologisch netwerk, het Natuurnetwerk Nederland (NNN) (artikel 1.12, lid 2).
- Buiten het NNN kunnen gedeputeerde staten gebieden aanwijzen met bijzondere natuurwaarden of landschappelijke en cultuurhistorische waarden. Deze gebieden worden “bijzondere provinciale natuurgebieden” en “bijzondere provinciale landschappen” genoemd (artikel 1.12, lid 3).
- De Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit wijst gebieden aan ter uitvoering van de verplichtingen die voortvloeien uit de Vogel- en Habitatrichtlijn. Deze gebieden zijn de Natura 2000-gebieden (artikel 2.1, lid 1).
- De Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit kan - buiten bestaande Natura 2000-gebieden - een gebied aanwijzen als “bijzonder nationaal natuurgebied” (artikel 2.11, lid 1).

De Wnb kent alleen voor de Natura 2000-gebieden een toetsingskader. De bescherming van het NNN verloopt via het planologische spoor. Ten aanzien van de bescherming van bijzondere nationale en provinciale natuurgebieden en bijzondere provinciale landschappen is in de Wnb geen regeling opgenomen. Provincies kunnen -wanneer zij een dergelijk gebied aan zouden wijzen- daarvoor zelf een regeling opstellen.

Regels ten aanzien van de bescherming van Natura 2000-gebieden

De Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit wijst Natura 2000-gebieden aan. In ieder besluit tot aanwijzing van een Natura 2000-gebied zijn de instandhoudingsdoelstellingen voor het betreffende gebied beschreven. Daarbij gaat het in ieder geval om instandhoudingsdoelen ten aanzien van de leefgebieden van vogels, voor zover nodig ter uitvoering van de Vogelrichtlijn en/of ten aanzien van habitats en habitats van soorten, voor zover nodig ter uitvoering van de Habitatrichtlijn. Op de aanwijzing of wijziging van de aanwijzing van gebieden is afdeling 3.4 van de Algemene wet bestuursrecht van toepassing (deze besluiten staan dus open voor bezwaar en beroep), tenzij het een wijziging van ondergeschikte aard is (artikel 2.1).

Gedeputeerde staten - en in bepaalde gevallen het Ministerie van LNV - zijn verplicht zorg te dragen voor het treffen van instandhoudingsmaatregelen ten aanzien van de in de provincie gelegen Natura 2000-gebieden en moeten ook - indien daar aanleiding voor bestaat - passende maatregelen nemen om verslechtering van de kwaliteit van Natura 2000-gebieden te voorkomen (artikel 2.2). Daarnaast moet er voor ieder Natura 2000-gebied een beheerplan worden opgesteld (artikel 2.3).

Plan of project

De Wnb maakt onderscheid in plannen en projecten. Een plan gaat over het voornemen tot het verrichten van een handeling of om het scheppen van een (planologisch) kader voor een toekomstige handeling. Een project gaat altijd om een daadwerkelijk uit te voeren handeling.

Beoordeling van plannen

Een plan dat niet direct verband houdt met, of nodig is voor het beheer van een gebied, en dat afzonderlijk of in cumulatie significante gevolgen kan hebben voor een Natura 2000-gebied, mag door het betreffende bestuursorgaan pas worden vastgesteld nadat uit een passende beoordeling is gebleken dat de natuurlijke kenmerken van het gebied niet worden aangetast. Een uitzondering is een plan dat een herhaling of voortzetting is van een ander plan waarvoor al een passende beoordeling is gemaakt en een nieuwe passende beoordeling geen nieuwe gegevens op inzichten op kan leveren.

Wanneer de zekerheid dat de natuurlijke kenmerken van het gebied niet worden aangetast niet is verkregen, mag het plan alleen worden vastgesteld wanneer er geen alternatieve oplossing is, er een dwingende reden van groot openbaar belang wordt gediend en er compenserende maatregelen worden getroffen (de ADC-toets). Wanneer er sprake is van significante gevolgen voor een prioritair habitat of prioritaire soort en de dwingende reden van groot openbaar belang is een reden van sociale of economische aard, dient in aanvulling op de ADC-toets door de minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit een advies gevraagd te worden aan de Europese Commissie voordat het plan wordt vastgesteld. De te nemen compenserende maatregelen moeten onderdeel uitmaken van het betreffende plan. Een eventueel in te richten compensatiegebied dient de status van Natura 2000-gebied te krijgen (artikel 2.7 lid 1 en 2.8 lid 1-8).

Voorafgaand aan het vaststellen van een plan hoeft dus geen vergunning aangevraagd te worden. Wel dient het bestuursorgaan indien nodig middels een passende beoordeling de effecten op Natura 2000 te toetsen.

Beoordeling van projecten

Het is verboden zonder vergunning van gedeputeerde staten een project te realiseren dat niet direct verband houdt met of nodig is voor het beheer van een Natura 2000-gebied, maar afzonderlijk of in combinatie met andere plannen of projecten significante gevolgen kan hebben voor een Natura 2000-gebied. Voor deze projecten wordt de vergunning alleen verleend nadat uit een passende beoordeling is gebleken dat de natuurlijke kenmerken van het gebied niet worden aangetast. Een uitzondering is een project dat een herhaling of voortzetting is van een ander project, of deel uitmaakt van een ander plan, waarvoor al een passende beoordeling is gemaakt en een nieuwe passende beoordeling geen nieuwe gegevens op inzichten op kan leveren.

Wanneer de zekerheid dat de natuurlijke kenmerken van het gebied niet worden aangetast niet is verkregen, mag de vergunning alleen worden verleend wanneer er geen alternatieve oplossing is, er een dwingende reden van groot openbaar belang wordt gediend en er compenserende maatregelen worden getroffen (de ADC-toets). Wanneer er sprake is van significante gevolgen voor een prioritair habitat of prioritaire soort en de dwingende reden van groot openbaar belang is een reden van sociale of economische aard, dient in aanvulling op de ADC-toets door de minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit een advies gevraagd te worden aan de Europese Commissie voordat de vergunning wordt verleend. De te nemen compenserende maatregelen moeten onderdeel uitmaken van de vergunning voor het betreffende project. Een eventueel in te richten compensatiegebied dient de status van Natura 2000-gebied te krijgen (artikel 2.7 lid 2 en lid 3 en 2.8 lid 1-8).

Aanhaken bij de Wet Algemene Bepalingen Omgevingsrecht (WABO)

Er kan worden voor worden gekozen geen vergunning Wnb aan te vragen, maar de toestemming aan te laten haken bij de Omgevingsvergunning. In dat geval dient de passende beoordeling gevoegd te worden bij de aanvraag Omgevingsvergunning. Het bevoegd gezag voor de Omgevingsvergunning vraagt vervolgens een verklaring van geen bedenking (vvgb) aan bij het bevoegd gezag Wnb. De voorwaarden waaronder de vvgb wordt afgegeven maken vervolgens onderdeel uit van de Omgevingsvergunning. Wanneer ervoor wordt gekozen de toestemming Wnb niet aan te laten haken, moet de vergunning Wnb zijn aangevraagd voordat de Omgevingsvergunning wordt aangevraagd.

Soortbescherming

Algemeen

De Wet natuurbescherming (Wnb) is op 1 januari 2017 in werking getreden. De wet is in de plaats gekomen van de Natuurbeschermingswet 1998, de Flora- en faunawet en de Boswet. De wet is ingedeeld in hoofdstukken en kent een algemeen deel (hoofdstuk 1), delen over Natura 2000-gebieden (hoofdstuk 2), soorten (hoofdstuk 3), houtopstanden, hout en houtproducten (hoofdstuk 4), verder delen die gaan over vrijstellingen, beschikkingen en verplichtingen (hoofdstuk 5), financiële bepalingen (hoofdstuk 6), handhaving (hoofdstuk 7), overige bepalingen (hoofdstuk 8) en tot slot een beschrijving van het overgangsrecht (hoofdstuk 9) en een beschrijving van de wijziging van overige wetten (hoofdstuk 10). In navolgende paragrafen is een samenvattende beschrijving van de voor dit rapport relevante delen van de wet gegeven.

Zorgplicht

De Wnb kent een algemene zorgplicht. Deze houdt in dat iedereen voldoende zorg in acht moet nemen om schade aan soorten te voorkomen, ook voor soorten die niet beschermd zijn (artikel 1.11, lid 1). Dit houdt in ieder geval in dat handelen of nalaten van handelen dat schadelijk kan zijn zo veel mogelijk achterwege gelaten dient te worden (artikel 1.11, lid 2). Deze algemene zorgplicht geldt altijd en overal, met slechts als uitzondering handelingen die op grond van de Visserijwet worden uitgevoerd (artikel 1.11, lid 3).

Categorieën

De wet onderscheidt drie categorieën van beschermde soorten, namelijk:

- Soorten Vogelrichtlijn, ook wel Vogelrichtlijnsoorten genoemd (Wnb §3.1)
- Soorten Habitatrichtlijn, ook wel Habitatrichtlijnsoorten genoemd (Wnb §3.2)
- Andere soorten (Wnb §3.3)

Soorten Vogelrichtlijn

Alle van nature in Nederland in het wild levende vogels van soorten als bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn zijn in Nederland beschermd. De soorten van artikel 1 van Vogelrichtlijn zijn alle vogelsoorten die op het Europese grondgebied van de lidstaten van de EU voorkomen. Het deel daarvan dat van nature in Nederland voorkomt, is dus beschermd (artikel 3.1 lid 1).

Soorten Habitatrichtlijn

In deze categorie vallen alle in het wild levende dieren zoals genoemd in (artikel 3.5 lid 1):

- bijlage IV, onderdeel a, bij de Habitatrichtlijn,
- bijlage II bij het Verdrag van Bern of;
- bijlage I bij het Verdrag van Bonn;

en (in hun natuurlijke verspreidingsgebied) planten van soorten, genoemd in (artikel 3.5, lid 5):

- bijlage IV, onderdeel b, bij de Habitatrichtlijn of;
- bijlage I bij het Verdrag van Bern.

Het gaat hierbij dus om meer dan alleen de soorten van de Habitatrichtlijn (namelijk ook soorten van de conventies van Bern en Bonn). Omdat echter in de Wnb §3.2 “soorten Habitatrichtlijn” als titel heeft, wordt dit ook hier zo gebruikt om deze groep van beschermde soorten aan te duiden.

Andere soorten

Naast de soorten waarvan de bescherming op Europees niveau verplicht is gesteld, is er ook een aantal soorten op nationaal niveau beschermd. Dit is dus een “nationale kop” op de Europese bescherming. Het gaat hierbij om soorten die zeer zeldzaam en/of bedreigd zijn, en waarvan het duurzaam voortbestaan niet is verzekerd als geen beschermingsmaatregelen worden getroffen. De soorten waar het om gaat zijn opgenomen op de bijlage bij de wet (artikel 3.10, lid 1 onder a en c).

Verbodsbepalingen

Voor Vogelrichtlijnsoorten is het verboden om (artikel 3.1):

- in het wild levende vogels te doden of te vangen (lid 1).
- opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen (lid 2).
- eieren te rapen en deze onder zich te hebben (lid 3).
- opzettelijk te storen (lid 4), tenzij de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort (lid 5).

Voor Habitatrichtlijnsoorten is het verboden om (artikel 3.5):

- in het wild levende dieren in hun natuurlijk verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen (lid 1).
- opzettelijk te verstoren (lid 2).
- eieren in de natuur opzettelijk te vernielen of te rapen (lid 3).
- de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen te beschadigen of te vernielen (lid 4).
- planten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen (lid 5).

Voor Andere soorten is het verboden om (artikel 3.10, lid 1):

- in het wild levende dieren opzettelijk te doden of te vangen (onderdeel a);
- de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren opzettelijk te beschadigen of te vernielen (onderdeel b).
- vaatplanten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen (onderdeel c).

Hierboven is voor Vogelrichtlijnsoorten en Habitatrichtlijnsoorten aangegeven dat verstoring niet is toegestaan. Niet iedere verstoring in het kader van de wet is relevant is. Het moet gaan om verstoring die voor soorten in potentie wezenlijke gevolgen heeft. Een tijdelijke verandering van gedrag valt hier niet zonder meer over. Zie voor meer informatie het volgende tekstkader.

Juridisch kader verstoring beschermde soorten

Niet iedere toename van verstoringsbronnen leidt tot een daadwerkelijk effect dat in het kader van de wet is voorzien als verstoring. Voor een individu dat sprake is van opzettelijke verstoring als niet in de directe omgeving (tijdelijk) uitwijkmogelijkheden voor handen zijn en de functionaliteit van het leefgebied door verstoring wordt aangetast. Dit si verschillende keren bevestigd door de Raad van State. Hieronder staan twee delen van uitspraken waarin dit bevestigd is:

ECLI:NL:RVS:2009:BI3701: "Zoals de Afdeling eerder heeft overwogen (onder meer in de uitspraak van 21 november 2007 in zaak nr. 200607283/1) geldt als uitgangspunt dat niet ieder plan dat tot gevolg heeft dat een beschermde diersoort zich moet aanpassen aan de veranderde omgeving, moet worden aangemerkt als een opzettelijke verontrusting in de zin van artikel 10 van de Ffw."

ECLI:NL:RVS:2020:1125: "Zoals de Afdeling eerder heeft overwogen (onder meer in de uitspraak van 23 juni 2010, ECLI:NL:RVS:2010:BM8836), geldt bij de uitleg van artikel 10 van de Flora- en faunawet als uitgangspunt dat niet ieder plan dat tot gevolg heeft dat een beschermde diersoort zich moet aanpassen aan de veranderde omgeving een opzettelijke verontrusting is in de zin van die bepaling. Het tijdelijk (doen) wegvluchten voor werkzaamheden naar een rustiger plek kan niet worden aangemerkt als opzettelijke verontrusting in de zin van deze bepaling. De Afdeling volgt deze interpretatie eveneens ten aanzien van het in het vierde lid van artikel 3.1, vierde lid, van de Wnb neergelegde verbod van opzettelijke storing."

Gedragcodes, vrijstellingen en ontheffingen

Gedragcode

De in het voorgaande beschreven verbodsbepalingen zijn niet van toepassing op handelingen die zijn beschreven in en aantoonbaar worden uitgevoerd volgens een door de minister van LNV vastgestelde gedragscode (artikel 3.31, lid 1). Het moet dan gaan om handelingen die plaatsvinden in het kader van:

- a. een bestendig beheer of onderhoud aan vaarwegen, watergangen, waterkeringen, waterstaatswerken, oevers, vliegvelden, wegen, spoorwegen of bermen, of in het kader van natuurbeheer;
- b. een bestendig beheer of onderhoud in de landbouw of de bosbouw;
- c. een bestendig gebruik;
- d. ruimtelijke ontwikkeling of inrichting.

Vrijstelling

Provinciale staten en de minister van LNV kunnen vrijstelling verlenen van de verbodsbepalingen (artikel 3.3, lid 2-4; artikel 3.8, lid 2-5; artikel 3.10, lid 2). Voor zover het gaat om de hiervoor beschreven verbodsbepalingen, kan in het kader van ruimtelijke ontwikkeling en inrichting een ontheffing worden verleend van de verbodsbepalingen van artikel 3.1, 3.5 en 3.10, dus ten aanzien van alle beschermde soorten. Een vrijstelling mag alleen worden verleend wanneer aan bepaalde voorwaarden is voldaan. Deze zijn gelijk aan de voorwaarden waaronder een ontheffing verleend kan worden (zie hier onder).

Voor welke soorten een vrijstelling geldt, verschilt per bevoegd gezag (ministerie van LNV en de afzonderlijke provincies). De lijst met vrijgestelde soorten van het ministerie is alleen van toepassing op handelingen waarvoor de minister van EZ het gevoegd gezag is. Voor handelingen waarvoor gedeputeerde staten het bevoegd gezag zijn, geldt de vrijstellingslijst van de betreffende provincie. De provincie Drenthe heeft een vrijstelling verleend voor de volgende soorten:

Zoogdieren

- Aardmuis
- Bosmuis
- Bunzing
- Dwergmuis
- Dwergspitsmuis
- Egel
- Gewone bosspitsmuis
- Haas
- Hermelijn
- Huisspitsmuis
- Konijn
- Ree
- Ondergrondse woelmuis
- Rosse woelmuis
- Tweekleurige bosspitsmuis
- Veldmuis
- Vos
- Wezel
- Woelrat

Amfibieën

- Bastaardkikker
- Bruine kikker
- Gewone pad
- Kleine watersalamander
- Meerkikker

Ontheffing

Voor soorten waarvoor (in de betreffende provincie) geen vrijstelling geldt, moet wanneer niet volgens een gedragscode wordt gewerkt een ontheffing worden aangevraagd wanneer er een handeling wordt uitgevoerd waardoor een verbodsbepalingen van artikel 3.1, 3.5 of 3.10 van de Wnb wordt overtreden (artikel 3.3 lid 1 en 3; artikel 3.8 lid 1 en 3; artikel 3.10 lid 2). Of deze ontheffing kan worden verleend, hangt af of voldaan wordt aan de voorwaarden. De voorwaarden waaraan moet worden voldaan, verschillen per beschermingscategorie:

Voor Vogelrichtlijnsoorten moet voor een ontheffing worden voldaan aan de volgende voorwaarden (artikel 3.3, lid 4):

- er bestaat geen andere bevredigende oplossing (onderdeel a).
- het project is nodig (onderdeel b):
 - 1°. in het belang van de volksgezondheid of de openbare veiligheid;
 - 2°. in het belang van de veiligheid van het luchtverkeer;
 - 3°. ter voorkoming van belangrijke schade aan gewassen, vee, bossen, visserij of wateren;
 - 4°. ter bescherming van flora of fauna;
 - 5°. voor onderzoek of onderwijs, het uitzetten of herinvoeren van soorten, of voor de daarmee samenhangende teelt, of
 - 6°. om het vangen, het onder zich hebben of elke andere wijze van verstandig gebruik van bepaalde vogels in kleine hoeveelheden selectief en onder strikt gecontroleerde omstandigheden toe te staan;
- de maatregelen leiden niet tot verslechtering van de staat van instandhouding van de desbetreffende soort (onderdeel c).

Voor Habitatrichtlijnsoorten moet voor een ontheffing worden voldaan aan de volgende voorwaarden (artikel 3.7, lid 5):

- er bestaat geen andere bevredigende oplossing (onderdeel a).
- het project is nodig (onderdeel b):

- 1°. in het belang van de bescherming van de wilde flora of fauna, of in het belang van de instandhouding van de natuurlijke habitats;
- 2°. ter voorkoming van ernstige schade aan met name de gewassen, veehouderijen, bossen, visgronden, wateren of andere vormen van eigendom;
- 3°. in het belang van de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten;
- 4°. voor onderzoek en onderwijs, repopulatie of herintroductie van deze soorten, of voor de daartoe benodigde kweek, met inbegrip van de kunstmatige vermeerdering van planten, of
- 5°. om het onder strikt gecontroleerde omstandigheden mogelijk te maken op selectieve wijze en binnen bepaalde grenzen een beperkt, bij de ontheffing of vrijstelling vastgesteld aantal van bepaalde dieren van de aangewezen soort te vangen of onder zich te hebben, onderscheidenlijk een beperkt bij de ontheffing of vrijstelling vastgesteld aantal van bepaalde planten van de aangewezen soort te plukken of onder zich te hebben;
- er wordt geen afbreuk gedaan aan het streven de populaties van de betrokken soort in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan (onderdeel c).

Voor Andere soorten geldt in aanvulling op alle voorwaarden voor Habitatrichtlijnsoorten ook dat het project nodig is voor één of meerder van de aanvullende wettelijke belangen (artikel 3.10, lid 2):

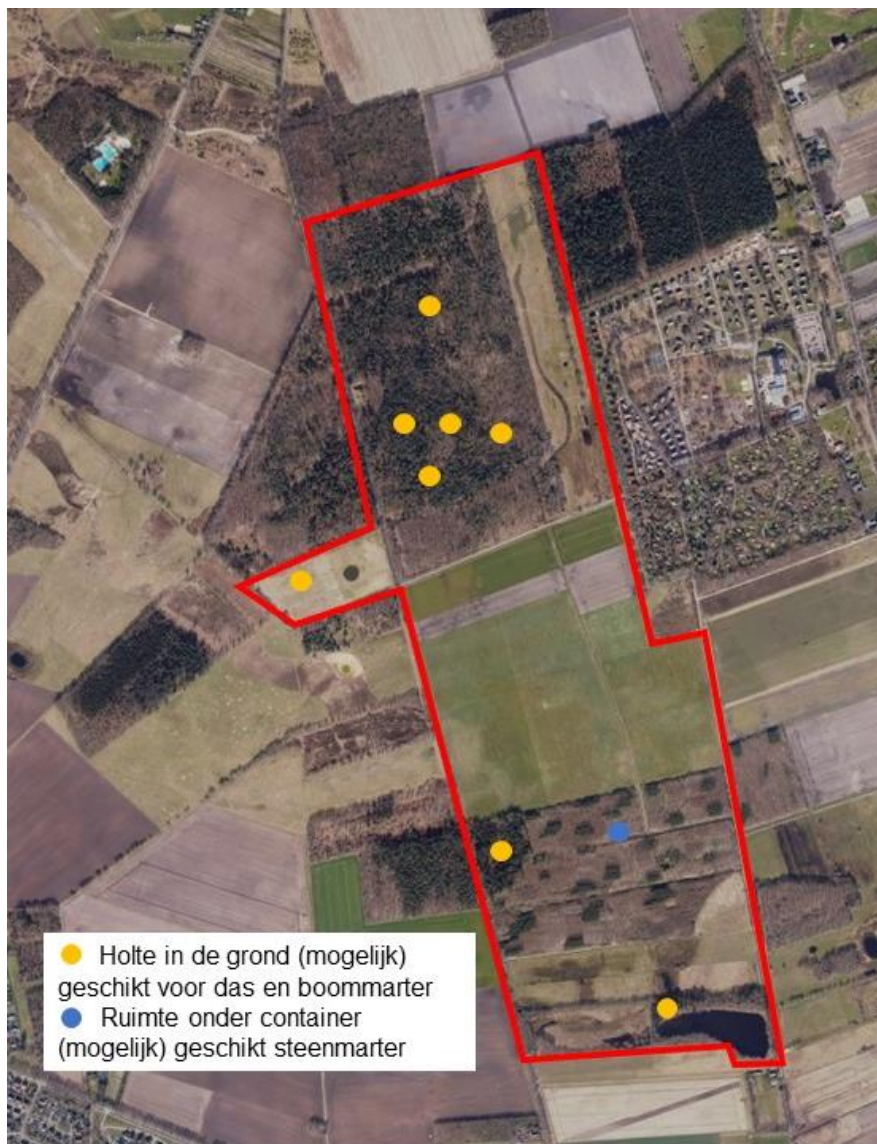
- in het kader van de ruimtelijke inrichting of ontwikkeling van gebieden of van kleinschalige bouwactiviteiten, met inbegrip van het daarop volgende gebruik van het gebied of het gebouwde (onderdeel a).
- ter voorkoming van schade of overlast, met inbegrip van schade aan sportvelden, schietterreinen, industrieterreinen, kazernes, of begraafplaatsen (onderdeel b).
- ter beperking van de omvang van de populatie van dieren, in verband met door deze dieren ter plaatse en in het omringende gebied veelvuldig veroorzaakte schade of in verband met de maximale draagkracht van het gebied waarin de dieren zich bevinden (onderdeel c).
- ter voorkoming of bestrijding van onnodig lijden van zieke of gebrekkige dieren (onderdeel d).
- in het kader van bestendig beheer of onderhoud in de landbouw of bosbouw (onderdeel e).
- in het kader van bestendig beheer of onderhoud aan vaarwegen, watergangen, waterkeringen, waterstaatswerken, oevers, vliegvelden, wegen, spoorwegen of bermen, of in het kader van natuurbeheer (onderdeel f).
- in het kader van bestendig beheer of onderhoud van de landschappelijke kwaliteiten van een bepaald gebied (onderdeel g).
- in het algemeen belang (onderdeel h).
- bestendig gebruik (onderdeel i).

Geen andere bevredigende oplossing betekent -ook in combinatie met de in artikel 1.11 beschreven zorgplicht- dat wanneer een overtreding redelijkerwijs te voorkomen is, en ontheffing niet mogelijk is. De werkzaamheden moeten dan op zodanige wijze worden uitgevoerd dat er geen overtreding van de wet plaatsvindt. Te denken valt aan het kappen van bomen buiten het broedseizoen, of het afzetten van en het wegvangen van soorten in het werkgebied.

Bijlage B Locaties waarnemingen

Figuur 19. Locatie van de mogelijke jaarrond beschermde nesten in het projectgebied (omkaderd in rood).

Figuur 20. Locaties van de holtes in de grond en ruimte onder de container in het projectgebied (rood omkaderd).

Figuur 21. Locaties van de boomholtes in het projectgebied (omkaderd in rood).

Figuur 22. Locaties van (mogelijk) geschikt habitat voor grote bosmuis in het projectgebied (rood omkaderd).

Figuur 23. Locaties van de mogelijke leefgebieden van levendbarende hagedis en hazelworm in het projectgebied omkaderd in rood).

Figuur 24. Locaties van de (mogelijk) geschikte wateren voor knoflookpad, heikikker, kamsalamander en poelkikker in het projectgebied (rood omkaderd).

Figuur 25. Locatie van het (mogelijke) winterhabitat van de knoflookpad in het projectgebied (rood omkaderd).

Figuur 26. Locaties van de planten (wilde kamperfoelie, wilg en zoete kers) in het projectgebied (omkaderd in rood).

Figuur 27. Locaties van (mogelijk) geschikte vennetjes voor gevlekte witsnuitlibel in het projectgebied (rood omkaderd).

Colofon

QUICKSCAN WET NATUURBESCHERMING
SCHAANGEDENNEN

KLANT

Prolander

AUTEUR

M.G.

PROJECTNUMMER

30167004

ONZE REFERENTIE

TR7AXJT443PH-1101008311-1513:1

DATUM

21 september 2023

STATUS

Definitief

GECONTROLEERD DOOR

H.B.

Senior adviseur ecologie

Over Arcadis

Arcadis is de leidende wereldwijd opererende ontwerp- en consultancyorganisatie op het gebied van de natuurlijke en gebouwde omgeving. Wij helpen onze klanten en de maatschappij met doeltreffende, duurzame en digitale oplossingen. Wij zijn met 36.000 mensen actief die in ruim zeventig landen meer dan €4,2 miljard aan omzet genereren. Wij helpen UN-Habitat met onze mensen, die kennis en expertise leveren om de moeilijke leefomstandigheden te verbeteren in gebieden die lijden onder de gevolgen van klimaatverandering.

www.arcadis.com

Arcadis Nederland B.V.

Postbus 63
9400 AB Assen
Nederland

T +31 (0)88 4261 261

Arcadis. Improving quality of life